

DRAUGAS

PERIODICALS
August 17,
Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, RUGPJŪČIO - AUGUST 17, 2000

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08/17/00

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-8500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr.160
Kaina 50 c.

Krikščionys demokratai ir „Socialdemokratija 2000“ — kartu į rinkimus

Vilnius, rugpjūčio 16 d. (Elta) — Pastatyti „užtvanką“ plintantio populizmo ir radikalizmo bangai, remdamiesi bendromis programinėmis nuostatomis ir tvirtomis europietiškomis socialinės politikos tradicijomis ketina krikščionys demokratai ir socialdemokratai dūktantiniškai.

Sios dvi partijos, pradėjusios konsultacijas dėl galimo bendradarbiavimo Seimo rinkimuose, rengia seminarą socialinės politikos klausimais, numatoma priimti deklaraciją dėl bendradarbiavimo įgyvendinimo socialines programas. Pasak Krikščionių demokratų partijos valdybos pirmininko Algirdo Saudargo, krikščionys demokratai ir socialdemokratai dūktantiniškai yra tradicinės europietiško tipo partijos. Anot jo, Europos socialinės politikos tradicijos būtent ir yra sukurtos socialdemokratinė ir krikščionių demokratų partijų pastangomis.

Krikščionių demokratų partijos valdybos pirmininko A. Saudargo teigimu, dviejų partijų bendradarbiavimas įgyvendinant socialines programas turėtų tapti „rimta užtvanka“ prieš Seimo rinkimus plintantį populiarumo vailą.

Sulaikytas įtariamasis

„Senukų“ firmos sargų žudynėmis

Vilnius, rugpjūčio 16 d. (BNS) — Pirmadienį Kaune sulaikytas akcinės bendrovės „Senukai“ padalinio darbuotojas, įtariamas dalyvavęs sušaudant savo keturis kolegas — „Senukų“ apsaugininkus.

Lietuvos dienraščiai trečiadienį rašo, kad sulaikytojo asmenybė kol kas neskelbiama.

Pasak dienraščio „Respublika“, įtariamasis apklaustas ir sulaikytas dviem paroms. Trečiadienį po bendro miesto policijos ir prokuratūros vadovų pasitarimo bus sprendžiama, ar kreiptis į teismą dėl suėmimo.

Pasak dienraščio „Lietuvos rytas“, pas sulaikytąjį rasta neteisėtai laikytų šaudmenų. Tačiau rasti ginklai ir šaudmenys ne tie, kuriais naudojo si žudikas. Policija buvo sulaikiusi dar porą asmenų, tačiau po apklausų jie buvo paleisti.

Per tyrimą atkrito kai kurių pirminės apsaugininkų nužudymo prieštara, pirmiausia ta, kad žudikas — psichiškai nesveikas žmogus. Iki šiol nepaneigta prieštara, kad žudikas anksčiau ar net šiuo metu dirbo „Senukų“ bendrovėje ir gerai žinojo saugos tarnybos darbo tvarką, patino sargus ir todėl jie patys įsileido jį į teritoriją. Tačiau iki šiol nužudymo motyvai lieka nežinomi.

Kaip skelbta, praėjusį penktadienį Kaune nušauti keturi prekybos centro „Senukai“ sandėlių apsaugos darbuotojai. Nužudyti — 23 metų Laimis Jasinskas, 65-erių Liudgardas Ksaveras Čerekas, 24-erių Vytautas Miliutis ir 53 metų Viktoras Jefremovas — rasti „Senukų“ sandėlių teritorijoje Taikos prospekte. Apsaugos darbuotojai nužudyti šūviais į galvą ir kitas kūno vietas.

Nusikaltimo vietoje rasta penkiolika 5,6 mm kalibro

kymosi bangai ir įrodymu, kad deklaracijos be turinio yra niekis.

„Lietuvoje kyla nauja populizmo banga, nesidrovinti panaudoti radikalų metodų, kurstomos neigiamos nuotikos žmonėse ir ieškoma kaltų“, sakė A. Saudargas. Anot jo, tokie metodai yra seniai nepasiteisinę ir atnešę didelių nelaimių tiek Europoje, tiek daugelyje Lotynų Amerikos valstybių.

Bendrame abiejų partijų deklaracijos projekte dėl bendradarbiavimo įgyvendinimo socialines programas pabrėžiama, kad joms „ypatingą suirpinimą kelia susikaupusios aštrios socialinės problemos“. Siūlydami tikroviškus Lietuvos būklę ir visuomenės siekius atitinkančius sprendimus, krikščionys demokratai ir socialdemokratai dūktantiniškai tikisi sustabdyti populiarumo vaikymąsi.

Anot Lietuvos partijos „Socialdemokratija 2000“ vado Rimanto Dagio, partijos ketina pateikti tvirtą ir aiškią perspektyvą Lietuvos žmonėms, kas laukia ateityje, paaiškinti, kaip bus palengvinta valstybėje vykstančių reformų našta.

šovinių tūtelę.

Pagrobti nužudytųjų apsaugos darbuotojų ginklai ir radijo ryšio priemonės — du pistoletai „Sig Sauer“ bei lygiavamzdžio šautuvas „Mossberg“ ir radijo stotelės „Motorola“.

„Senukai“ yra vienas didžiausių Lietuvoje prekybos tinklų, prekiaujančių įvairiomis statybinėmis medžiagomis, buities įranga ir namų apyvokos reikmenimis.

Rusija nenuilstamai mėgina gelbėti savo povandeninį laivą

Murmanskas-Maskva,

rugpjūčio 16 d. (Reuters-BNS) — Po dviejų nesėkmingų mėginimų Rusijos gelbėtojai trečiadienį dar kartą bandė pasiiekti 116 jūreivių, esančių Barenco jūroje nugrimzdusiam Rusijos atominiam povandeniniam laivui „Kursk“.

Gelbėjimo darbuose dalyvauja 22 laivai. Blogas oras ir prastos matomumas po vandens anksčiau sutrukdė prie laivo prijungti gelbėjimo kapsulę. Pasak laivyno atstovo spaudai, gelbėtojai girdėjo, kaip igulos nariai bėdė į laivo sieną, bet šie signalai silpo. Paskutinį kartą beldimą gelbėtojų laivai elektronine įranga girdėjo antradienį vakare.

Tačiau naujių agentūra „Interfax“ paskelbė, kad laivyno spaudos tarnybos vadov Vladimir Navorockij, sakius, kad su igula ryšys neišsilaikė. „Žmonės gyvi ir saugūs“, sakė jis. Admirolo Vladimir Kurojedov manytu, laivo igulai deguonies užtęks tik 48 valandoms. „Gelbėjimo operacijos sėkmės tikimės iki rugpjūčio 18 dienos“, teigė admirolas. Pasak jo, jei igulos nepavyks evakuoti kapsulėmis, visas laivas gali būti iškeltas dviem pripučiamais pontonais ir specialiais diržais. „Kursk“ sveria 25,000 to-

Nuotr.: Pasaulio lietuvių bendruomenės X Seimo atidarymo kalbą sako Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

Prasidėjo Pasaulio lietuvių bendruomenės Seimo sesija

Vilnius, rugpjūčio 16 d. (BNS) — Trečiadienį Vilniuje prasidėjo Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) Seimo sesija, kurioje, be kitų klausimų, planuojama svarstyti nutarimą, įpareigojantį visas lietuvių bendruomenes ir Lietuvos politines partijas nedviprasmiškai siekti Lietuvos pakvietimo į NATO 2002 metais ir įstojimo į Europos Sąjungą.

Sesija tęsis iki rugpjūčio 19 dienos, iš viso įvyks 14 posėdžių. Šiame renginyje dalyvaus apie 150 atstovų iš 31 valstybės bei penkių žemynų. Pasaulio lietuvių bendruomenės sudaro visi lietuviai, gyvenantys už Lietuvos ribų. Vyriausioji PLB institucija yra Pasaulio lietuvių bendruomenės Seimas.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus trečiadienį, atidarydamas PLB Seimo sesiją, sakė, jog užsienio lietuvių patirtis gali ir turi toliau tarnauti šiandieninei Lietuvai. „Jūsų igūdžiai, išmintis ir geranoriškumas turi ir toliau prisidėti tiek prie Lietuvos ūkio kilimo, tiek ir prie kultūrinio bei viešojo gyvenimo pilnatvės“, sakė jis. Sveikinimo kalboje V. Adamkus pažymėjo, kad per ilgametę veiklos istoriją išeivių bendruomenės aktyvumas buvo ne tik Lietuvos laisvės byla. Jos nariams visada rūpėjo švietimo ir kultūros reikalai, naujų mokyklų kūrimas ir veikiančių išlaikymas.

Prezidentas padėkojo visiems, kurių asmeninių pastangų dėka dėsio ir globos

sulaukia Lietuvos mokyklos, ligoninės, varganai gyvenančios šeimos. „Tokios išeivijos lietuvių aukos ne tik gerina žmonių gyvenimo sąlygas, bet ir įžiebta viltį vaikų bei jaunimo samone, išryškina tarnavimo savajai tautai prasmę“, kalbėjo valstybės vadovas.

Jo nuomone, šiandien Pasaulio lietuvių bendruomenė iškilęs naujas uždavinys — jungti į savo gretas naująją emigracijos bangą. V. Adamkus pabrėžė, kad būtina išsaugoti naujųjų emigrantų ryšį su gimtąja kultūra, su tautos kamieniu. „Jūsų valioje prisidėti prie proceso, kuriu dėka šiandieniniame pasaulyje lietuviai sutinkami kaip garbinga ir visavertė bendruomenė“, teigė Lietuvos vadovas.

Iš lietuviško paso išnyks gyvenamosios vietos antspaudas

Vilnius, rugpjūčio 9 d. (Elta) — Visi keičiantys arba gaunantys naujus asmens pasus Lietuvos piliečiai nuo rugsėjo 1 dienos galės rinktis: turėti juose sovietmečiu įprastą registracijos spaudą ar jo atsisakyti.

Priešolė deklaruoti gyvenamąją vietą asmens dokumente panaikinama pagal šiuo metu kovo 30 dieną Seime priimtą Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo įgyvendinimo įstatymą.

Tačiau Migracijos departamento direktoriaus pavaduotojas Kęstutis Bučinskas pasakė, kad, pasak jo, dėl prastų orų kol kas gelbėtojai negalėjo panaudoti visų priemonių.

Atsakydamas į žurnalistų klausimus, ar nekelia abejonių kariškių pareiškimai apie gelbėjimo darbus, V. Putin pabrėžė, kad „nuo pirmųjų minučių, kai tapo aišku, kad laivui kažkas atsitiko, buvo imtasi visų būtinų veiksmų“, „niekas nelaukė nė vienos minutės“.

Rusija trečiadienį pagaliau sutiko priimti Vakarų pagalbą. Tačiau baiminamasi, kad ji gali būti pavuluota. Trečiadienį Norvegiją atvyko Didžiosios Britanijos gelbėjimo komanda, atsigabenusi nedidelį povandeninį laivą. Britai yra pasirėngę prisijungti „Kursk“ gelbėjimo.

Tėvynėje pasižvalgius

* Lietuvos vyrų krepšinio rinktinės sudėtyje Sydney olimpiadoje dėl pėdos traumos neįsijauš 35 metų 220 cm ūgio NBA lygos Portlando „Trail Blazers“ komandos vidurio puolėjas Arvydas Sabonis. Kaip rašo „Lietuvos rytas“, pats krepšininkas oficialiai šios žinios dar nepranešė, tačiau apie galutinį apsisprendimą nerungtyniauti olimpiadoje pasakė Kūno kultūros ir sporto departamento vadovui Rimui Kurtinaičiui. Birželio viduryje Lietuvos krepšininkai JAV buvo atlikta dešiniojos pėdos operacija. Nors A. Sabonis jau nešlubuoja, tačiau lėtai gyjanti pėda nuolat tinsta. Dienraščio teigimu, nerungtyniauti Sydney krepšininkas nusprendęs po konsultacijų su „Trail Blazers“ treneriu masazuotoju Jau Jensen, kuris jau 5 metus rūpinasi A. Sabonio kojomis. Be A. Sabonio, Lietuvos rinktinėje dėl traumų nebus dviejų krašto puolėjų — Virginijaus Prškevičiaus bei Artūro Karnišovo.

* Valstiečių partijos ir Krikščionių demokratų sąjungos valdybų nariams nepavyko susitarti dėl kandidatų į bosimą Seimą sąrašo sudarymo daugiamandatėje apygardoje. Todėl, kaip sakė Valstiečių partijos pirmininkas, Seimo narys Ramūnas Karbauskis, busimuose parlamento rinkimuose jie dalyvaus atskirais sąrašais. Krikščionių demokratų sąjungai atstovaujantis Kazys Bobelis apgailestavo, kad nepavyko sudaryti koalicijos, nes dėl to nukentės, jo nuomone, abi partijos.

„Valstiečių partija užsispyrė ir nori, kad Seimą kontroliuotų valstiečiai. Jie nenori sutikti su tuo, kad ir kitų partijų atstovai gali kalbėti žemės ūkio, kaimo klausimais“, pažymėjo K. Bobelis.

* Buvęs Kauno meras ir valstybės konsultantas konservatorius Henrikas Tamulis neteisėtai eina laikinojo Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko pareigas, tvirtina „Lietuvos rytas“. Valstybės tarnybos įstatymas politinio pasitikėjimo valdininkui nenumato galimybės be konkurso užimti karjeros valdininko — Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko — pareigas, net jeigu tai būtų ir laikinas darbas. Kaip teigė „Lietuvos rytas“ konsultavę teisininkai, dėl šios priežasties visus H. Tamulio, kaip laikinojo viršininko, priimtus sprendimus ir pasirašytus dokumentus teisme būtų galima užginčyti ir pripažinti niekiniais.

* Dangus virš Raseinių bus žvaresnis, teigia „Lietuvos rytas“. Aplinkos ministerijos pareigūnai uždraudė šiame mieste įsikūrusiai Prancūzijos bendrovei „Vicamedis“ gaminti medžio anglys. Kuriant bendrovės įmonėje krosnis, virš aplinkinių namų pakibdavo dūmų ir suodžių debesys. Dėl šios istorijos galėjo įsipiekti tarptautinis skandalas. Į ginčą buvo įsitraukusi vyriausybė, Seimo nariai, kelios ministerijos bei Lietuvos ambasada Prancūzijoje. „Nebegalima buvo daugiau rizikuoti žmonių sveikata“, pareiškė aplinkos ministras Danius Lygis.

* Vilniaus vidurinei mokyklai „Lietuvių namai“, kurioje mokosi 250 užsienyje gyvenančių lietuvių vaikų, teisme teks bylinėtis dėl skolių, susidariusių dėl to, kad iš biudžeto ši švietimo įstaiga jau seniai negauna jai išlaikyti būtinų lėšų. Mokykla už pirmąjį pusmetį valstybinei bendrovei „Vilniaus šilumos tinklai“ liko skolinga beveik 63,000 litų. Valstybės išlaikyti „Lietuvių namai“ jau 10 metų moko, apgyvendina ir maitina Rusijos Sibire, Toliuosiuose Rytuose, Vidurinėje Azijoje gyvenančių tremtinių palikuonis, kitose NVS valstybėse, Baltijos valstybėse gyvenančių lietuvių vaikus. Mokyti į Vilnių atvyksta ir jaunimo iš Vakarų valstybių.

* Kauno tarybos konservatorių frakcija miesto vadovų darbe pasigenda konstruktyvios veiklos ir mano, kad per daug lėšų skiriama populistinių sprendimų įgyvendinimui, savivaldybėje vykusoje spaudos konferencijoje, skirtoje tarybos darbo 100 dienų sukaktiui, sakė Kauno konservatoriai. Konservatorių frakcijos vadovo Ramūno Garbaravičiaus nuomone, „laikas keisti poziciją, kad opozicija tik griauja ir šukaloja“. „Mes irgi dirbame miesto labui. Opozicija ne šuo, kuris griebia už kelnų ir plėšia“, kalbėjo jis. „Mes pasiūlome, jie (dauguma — Naujoji sąjunga, Lietuvos laisvės sąjunga ir Centro sąjunga) atmeta, o po mėnesio tą patį siūlo“, teigė Kauno apskritys viršininkas ir tarybos narys Kazimieras Starkevičius.

* Vilniaus tolimojo keleivinio susisiekimo bendrovės TKS vadovas Arūnas Urbanas teigia, kad bendrovei priklausančio autobuso Latvijoje įvykusi eismo nelaimė, kurioje buvo bendrovės vairuotojas, 61 metų Jonas Kvietkauskas, buvo nelaimingas atsitikimas. Remiantis Latvijoje atliktais autobuso techninio patikrinimo pirminiais rezultatais, 1989 m. pagaminta transporto priemonė buvo techniškai tvarkinga, išnaudojusi tik trečdalį techninio pajėgumo iki kapitalinio remonto. Latvijos policija neketina kelti bylos dėl nelaimės.

* Likus dviem mėnesiams iki Seimo rinkimų, kai kurios partijos dar vis atidavinėja nuo savivaldybių rinkimų likusias skolas, rašo „Respublika“. Daugiausiai — apie 50,000 litų — skolinga Tėvynės liaudies partija, kuri po savivaldybių rinkimų buvo įsiskolinusi 108,000 litų įvairioms bendrovėms ir organizacijoms.

* Tauragėje iš „Sodros“ per kelerius metus pavogta daugiau kaip pusė milijono litų. Tai paaiškėjo atliekant šio skryčiaus finansinį patikrinimą, tačiau išvagta suma gali būti didesnė, nes pareigūnai spejo patikrinti „Sodros“ Tauragės skryčiaus veiklą tik nuo 1995 iki 2000 metų.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 17 d.: Hiacinčas (Jacinčas, Jackus, Laisvydas, Mazvilė).
Rugpjūčio 18 d.: Sv. Joana Pranciška Chantal; Agapitas, Ale, Elena, Gentvilė, Joana, Mantautas, Saule, Saulė.

DEŠIMTOJI A.P.P.L.E. VASARA LIETUVOJE (2)

Liepos mėn. pabaigoje baigėsi Lietuvos mokytojų tobulinimosi kursai ir seminarai, kuriuos rengė jau dešimt metų JAV veikianči bendrija „Amerikos pedagogų talka Lietuvos švietimui“, žinoma santrumpa A.P.P.L.E. (angliškai „American Professional Partnership for Lithuanian Education“).

Sukaktuvinė A.P.P.L.E. vasara sulaukė plataus Lietuvos mokytojų atgarsio. Apskaičiuota, kad įvairios trukmės kursus ir seminarus lankė apie 1,500 Lietuvos pedagogų. Programa vyko 16 Lietuvos vietovių, įskaitant Vilnių, Kauną ir Šalčininkus, dėstė 66 JAV edukologai, aukštųjų mokyklų dėstytojai ir jų talkininkai. Tarp jų buvo ir Lietuvos kolegos – edukologijos specialistai.

A.P.P.L.E. bendrija priklauso apie 300 narių, daugiausia iš Jungtinių Amerikos Valstijų. Pelną nesiekiančios organizacijos tikslas yra supažindinti Lietuvos mokytojus su švietimo naujovėmis ir skatinti kurti tokią švietimo sistemą, kuri atspindėtų nepriklausomos valstybės poreikius ir padėtų ugdyti naujas kartas demokratiniame gyvenime.

Šie metai yra skausmingi Lietuvos švietimui. Gilėjanti finansinė krizė privertė švietimo ir mokslo ministeriją smarkiai sumažinti mokykloms skiriamas lėšas, o daugelis savivaldybių – pagrindinis mokyklų finansų šaltinis – smarkiai apkarpe savo biudžetus. Pvz., pirmąjį 2000 m. pusmetį iš viso buvo atsisakyta mokytojų tobulinimosi programų, be kurių neapsieina jokia moderni valstybė.

Tad dar svarbesnė negu praeityje tapo šių metų A.P.P.L.E. programa, kuria mokytojai naudojasi nemokamai, pasirūpindami tik savo transportu, nakvyne ir maistu. A.P.P.L.E. bendrija, kartu su Pedagogų profesinės raidos centru Vilniuje ir Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija, sudaro programą, suranda patalpas, atveža amerikiečių specialistus, rūpinasi jų transportu ir gyvenimu, parūpina anglų-lietuvių ir lietuvių-anglų kalbų vertėjus-specialistus, kurie sinchroniškai vertia paskaitas bei diskusijas ir paruošia rašytinę kursų bei seminarų medžiagą, rūpinasi visais kitais su A.P.P.L.E. vasara susijusiais reikalais.

Tokią programą būtų neįmanoma įgyvendinti be tvirtos finansinės pagalbos. A.P.P.L.E. bendrija džiaugiasi užnugaru, kurį sudaro parama iš Lietuvių fondo (kuris šios vasaros darbams paskyrė 10,000 dol.). Tautos fondo (kuris taip pat paskyrė 10,000 dol. šios vasaros programai), Atviros Lietuvos (Soros) fondo, Katalikų religinės šalpos, Vytauto Landsbergio Fondo, JAV Vyriausybės per Amerikos centrą Vilniuje, JAV aukštųjų mokyklų ir atskirų asmenų – lietuvių ir nelietuvių aukotojų, daugiausia iš JAV.

A.P.P.L.E. nariai taip pat susimoka bendrosios nario mokesčių (25 dol. asmeniui, 40 dol. šeimai). Be to, A.P.P.L.E. nariai patys suaukėja pinigų Lietuvos mokytojų stipendijoms, kuriomis apmokama didelė pragyvenimo išlaidų dalis. Šie pinigai nėra skiriami iš A.P.P.L.E. biudžeto – tai asmeniška dalyvaujančių JAV pedagogų ir jų bičiulių Amerikoje dovana Lietuvos kolegoms.

Apie rizikos vaikus

Dešimtosios sukaktuvinės

A.P.P.L.E. vasaros darbai Lietuvos sostinėje tęsėsi tris savaites.

Liepos 10 d. prasidėjo seminaras, pavadintas „Rizikos vaikai“, skirtas Lietuvos mokinių tarpe sparčiai plintantiems narkomanijai, alkoholio piktnaudžiavimui, nusikalstamumui ir kitoms problemoms aptarti. Pirmą kartą Lietuvoje vienoje patalpoje susėdo gilinanti žinių apie šį skausmingą klausimą pedagogai, klasių auklėtojai, mokyklų vedėjai, mokyklų psichologai, socialiniai darbuotojai, konkursantai, teisėsaugos pareigūnai, savivaldybių švietimo skyrių ir švietimo ir mokslo ministerijos darbuotojai. Dalyvavo 210 asmenų iš visos Lietuvos, o jiems vadovavo 17 JAV specialistų ir viena šios srities žinovė iš Lietuvos – Silva Savickaitė. Tarp amerikiečių buvo ir du lietuviai: Gabrielius Gediminas Kajeckas, buvusio Lietuvos atstovo Vašingtono sūnus, ir Walter Serbent iš Connecticut valstijos.

Seminare buvo plėtojami klausimai, kuriems buvo duotas įvadas pernai vykusioje vienos dienos konferencijoje apie rizikos vaikus. Konferenciją rengė A.P.P.L.E. bendrija, Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija, Respublikinės universitetinės ligoninės Vairo rados centras ir Vilniaus miesto pedagoginė-psichologinė tarnyba. Ši kartą šiemis klausimais pasvėsta ištisa savaitė.

Dalyviai klausėsi aštuonių sričių paskaitų. Vienoje aptartas, kaip aptažinti aplistus ir prievartaujamus vaikus, nustatyti šios buklės ryšį su vaikų negalimais, padėti vaikams dorotis su sielvartu dėl šeimos nario netekties, sukurti apsaugos sistemą vaikams, dirbant su šeimos nariais, mokykla ir aplinkine bendruomene.

Kita itin opi tema Lietuvoje – savizudybės. Nagrinėtas pedagogų bei kitų profesionalų vaidmuo savizudybių bei kitų save naikinantių veiksmų prevencijoje ir intervencijoje. Daugiausia dėmesio skirta prevenciniams ir apsaugos veiksmais, stengiantis užkirsti kelią jaunų žmonių savizudybėms. Dalyviai tobulino savizudybių rizikos įvertinimo įgūdžius, buvo mokomi, kaip teikti psichologinę „pirmąją pagalbą“, išskirti šios krizės. Kiekvienas dalyvis turėjo progos ruošti savo savizudybių prevencinį planą, kuriuo galėtų vadovautis grįžęs į savo mokyklą arba bendruomenę.

Atskiras paskaitų ciklas buvo skirtas mokyklų programoms, kuriomis vertinama vaikams gresianti rizika ir skatinamas šeimos atsparumas smurtui. Buvo mokomasi apie šeimos narių sąveikos formas, naujas komunikacijos formas bei priemones, stabdant tokį elgesį, kuris veda prie smurto šeimoje. Taip pat susipažinta su JAV mokyklose naudojama „Pasisekimo mokyklų“ anketa, kurią užpildo paaugliai ir kuri padeda vaikams bei pedagogams vertinti brestancias problemas. Anketa buvo išversta į lietuvių kalbą – Lietuvos pedagogai, norintys dalyvauti metus trunkančiame tyrime, galės ja naudotis ateinančiais mokslo metais.

Taip pat buvo aptartos mokyklų priemonės, kuriomis galima skatinti jaunuosius gyventi sveiką gyvenimą ir siekti tapti sėkmingais bei veikmingais visuomenės nariais.

A.P.P.L.E. dešimtmečio paminėjime Vilniuje. Iš kairės: Lietuvos švietimo ir mokslo ministras Kornelijus Platelis, JAV ambasadorius Lietuvoje žmona Nina Smith, ambasadorius Keith Smith, A.P.P.L.E. pirmininkė Emilija Sakadolskienė.

Dalyviai buvo mokomi, kaip nustatyti jauno žmogaus stiprias puses, talentus ir sugebėjimus, o po to stiprinti juos įdomiais ir naudingais užsiėmimais bendruomenėje. Dar kita seminario tema buvo katalikiškos etikos taikymas, auklėjant rizikoje esančius vaikus, skatinant juose viltį, kuri grindžiama tikėjimu ir religinėmis tradicijomis.

JAV ir Lietuvos kolegos taip pat dalijosi profesine patirtimi apie vaikų protinių sutrikimų nustatymą ir gydymą. Buvo kalbama apie penkis kategorijas protinių sutrikimų, kurie gali veikti ne vien vaiko sėkmę mokykloje, bet ir jo gyvenimą apskritai: protinis atsilikimas; mokymosi negalios (skaitymo, raidžiavimo, rašymo, matematikos); kalbos sutrikimai (artikuliacija, raiški kalba, kalbinis imlumas); hiperkinetiniai sutrikimai ir nerimo reakcijos (atsikrymo, fobijos, brolių-seserų santykiai). Surengtos grupės diskusijos, kuriose buvo kalbama apie praktinį šios teorinės medžiagos taikymą.

Daug laiko rizikos vaikų seminare buvo skirta alkoholio ir narkomanijos šaknimis, prevencijai ir gydymui. Tarp svarstytų klausimų: priemonės, kuriomis nustatomas kenksmingų medžiagų piktnaudžiavimas, intervencinio būdai ir gydymas. Buvo kalbama apie šeimos vaidmenį skatinant vaiko atsiskyrimą alkoholizmui ir narkomanijai, emocinius procesus, savigarbą, gedą ir bendrą priklausomybę. Praktiniais užsiėmimais buvo aptariama, kaip mokykla ir aplinkinė bendruomenė gali padėti šeimai, švelninti joje esamus trūkumus.

Pernykštė konferencija ir šios vasaros seminaras apie rizikos vaikus buvo surengti pačių Lietuvos mokytojų prašymu įgyvendinti šias problemas, dalytis JAV pedagogų patirtimi, kovojant prieš smarkiai plintantį vaikų ir paauglių alkoholizmą, narkomaniją ir nusikalstamumą. Toji kova Lietuvoje tik dabar prasideda ir tęsis dar ilgai.

Pedagoginiai tyrimai

Kitas Lietuvos pedagogų pagėdavimas A.P.P.L.E. bendrija buvo skirti daugiau dėmesio mokytojų rengimui Lietuvos aukštosiose mokyklose, kad moderniausiu metodu būtų prieinami ne vien tiems, kurie jais turėtų naudotis savo klasėse, bet ir tiems, kurie ruošia būsimas pedagogų kartas. Šiuo keliu ir pasuko A.P.P.L.E., kartu su Pedagogų profesinės raidos centru, remiant Lietuvos švietimo ir

mokslo ministerijai, Atviros Lietuvos (Soros) fondui, Mokytojų tobulinimo centrui ir JAV Informacijos žinybai per Amerikos centrą Vilniuje ir bendradarbiaujant Lietuvos aukštųjų mokslo institucijoms.

Liepos 9-21 d. Vilniuje surengtas A.P.P.L.E. seminaras, pavadintas „Pedagoginių situacijų tyrimai“. Jis buvo skirtas padėti pedagogams patiem plėtoti mokslinio tyrimo priemones, kuriomis tikrinama mokytojų efektyvumas ir padedama spręsti kylančias problemas.

Kiekvienas pedagogas tikrina ir vertina savo darbą. Dažniausiai tai daroma bendraujant su pačiais mokiniais, stebint, kaip gerai jie įsisavina pateiktą medžiagą. Tačiau vien tik bendravimas su mokiniais nepatenkina pedagogo noro perprasti, kas iš tiesų vieną priemonę daro efektyvia, o kita – ne. Šiandien pedagogas gali naudotis įvairiais pagalbiniais metodais, kuriais galima patikrinti pedagogines prielaidas, nustatyti ir vertinti mokytojų prioritetus, kelti savo dėstymo kokybę, iš anksto susekti brestancias problemas.

Per pastaruosius du dešimtmečius smarkiai paplito pačių pedagogų atliekami tyrimai klasėse. Jie plačiai naudojami JAV, Kanadoje, Anglijoje, Austrijoje ir kitose šalyse. Šio posėdžio tyrimai yra taikomi ne aspirantams, kurie žada stoti į doktorantūrą ir tapti mokslininkais, o tiems pedagogams, kurie nori tobulinti savo profesinius įgūdžius.

Pernai šie tyrimai pirmą kartą išsamiai aptarti Lietuvoje, dalyvaujant iš visos šalies surinktomis pedagogų komandoms. Dalyvavo gimtosios kalbos, muzikos, visuomeninių mokslų, specialiosios pedagogikos, socialinio darbo psichologijos ir vadybos pedagogai. Jiems talkino edukologijos doktorantai iš Vilniaus pedagoginio universiteto, Kaukazo technologijos universiteto, Klaipėdos universiteto, Šiaurės universiteto ir magistrantai, bendradarbiaujantys su Pedagogų profesinės raidos centru Vilniuje.

Buvo aptarta: tyrimo tikslo suformulavimas, stebėjimo metodai, duomenų kaupimas, tyrimo organizavimas, tyrimo etikos klausimai, dažniausiai pasitaikančios klaidos vykstant tyrimą, statistikos pagrindai. Dalyviai klausėsi paskaitų, dalyvavo diskusijose bei pratimuose, kur buvo naudojami pedagoginių tyrimų pavyzdžiai, kurė nuosavus projektus savo mokyklai. Jie taip pat išpareigojo vykdyti savo suprojektuotą tyrimą 1999-2000 mokslo metais, da-

lyvauti periodiškaime jų eigose vertinime, o kitą vasarą vėl rinktis Vilniuje aptarti ir vertinti rezultatus.

Praėjusiais mokslo metais Lietuvoje buvo atlikti pirmieji bandomieji pedagoginių situacijų tyrimai. Juos vykdė patys mokytojai, jiems talkino mokyklų vedėjai ir seminare dalyvavusių aukštųjų mokyklų doktorantai. Toks tęstinis, visus metus apimantis projektas buvo pirmasis dešimties metų A.P.P.L.E. bendrijos istorijoje.

Šią vasarą į seminarą susirinko būtent šie Lietuvos pedagogai ir didžioji dalis amerikiečių dėstytojų, kurie pernai šiemis tyrimams davė pagindą. Lietuvos aukštųjų mokyklų doktorantai, kartu su šešiais JAV specialistais, vertino mokytojų atliktus tyrimus ir rinkosi diskusijų bei paskaitų apie pedagoginių situacijų tyrimų plėtojimą, tobulinimą ir tęsimą. Visi amerikiečiai yra mokslų daktarai. Viena jų per A.P.P.L.E. susirado ir savo lietuviškas šaknis – Vilkaiviškę. Tai Vašingtone gyvenanti dr. Jesse Roderick, mokytojų planavimo žinovė, daug metų dirbusi profesore Marylando valstybiniame universitete. Kitas dėstytojas, dr. K. Phillip Taylor, neseniai buvo patvirtintas A.P.P.L.E. bendrijos pirmininku 2001-2002 m.

Šiuo metu aptariamos galimybės išleisti knygą, kurioje būtų pateikta mokytojų atliktų tyrimų metodika, eiga ir analizė, amerikiečių specialistų straipsniai apie pedagoginius tyrimus ir patarimai, kaip tokius tyrimus pradėti ir vystyti. Knygos paskirtis būtų sudaryti sąlygas platesnei Lietuvos mokytojų bendruomenei susipažinti su pedagoginiais tyrimais ir naudotis jais savo klasėse.

Kiti A.P.P.L.E. seminarai Vilniuje

Atsiliepdama į Lietuvos pedagogų prašymą daugiau dėmesio skirti naujų mokytojų rengimui, A.P.P.L.E. bendrija taip pat surengė kursus pradininių klasių mokytojų rengėjams. Liepos 9-21 d. į Vilnių suvažiavo mokytojų centrų darbuotojai, mokytojai metodininkai ar ekspertai bei aukštųjų mokyklų dėstytojai, kurie rengia pradininių klasių mokytojus, juos konsultuoja ar kelia kvalifikaciją. Pirmą savaitę klausytojai dalyvavo Rizikos vaikų seminare ir rinkosi jiems aktualias temas. Antrą savaitę dalyviai mokėsi, kaip vesti kursus, seminarus ir kt. kvalifikacinius renginius pradininių klasių mokytojams.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami pašto išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesučiame. Prie pavardės ir adreso, siūdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šėštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsiekant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šėštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šėštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausias redaktorė - Danutė Bindokienė
Administratorius - Valentinas Krumpis
Moderatorius - kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šėštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šėštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį nėsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuostata. Nenaudotų straipsnių nėsugo. Siunčiant prašome pasiikyti kopiją.

Buvo aptariamas dalykų integravimas, pedagoginių situacijų tyrimo metodika, mokymosi teorijos, mokymasis bendradarbiaujant, kritinis mąstymas ir raštingumo teorijos.

Liepos mėn. pradžioje (3-14 d.) vyko trys pamokų tvarkaraščių sudarymo seminarai, kuriuos surengė A.P.P.L.E. kartu su švietimo informacinių technologijų centru (ITC). Jiems vadovavo Amanda Muliolienė, ilgametė A.P.P.L.E. darbuotoja iš Clevelando, talkino jos vyras Algirdas, o taip pat du Lietuvos specialistai – Vainas Brazdeikis ir Vilija Tarnaviciūtė. Seminarų dalyviai tobulino žinias apie vieną iš plačiausiai vartojamų kompiuterinių programų pamokų tvarkaraščiams sudaryti – „Mimosa“. Ji naudojama mokyklose 25 valstybėse, įskaitant JAV, Kanadą, Angliją, Olandiją, Šveicariją, Argentiną, Estiją. Pastaraisiais metais „Mimosa“ pradeda diegti ir Lietuvoje.

Rytojaus „Drauge“ skaitykite apie A.P.P.L.E. dešimtosios vasaros programą Šalčininkuose, Kaune ir kitose Lietuvos vietovėse.

Parengė
Romas Sakadolskis

• Šių metų pirmąjį pusmetį naftos produktų krovos verslovė „Klaipėdos nafta“ uždirbo 34.5 mln. litų grynojo pelno. (Ela)

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai primami absoliučiai punktualiai. Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9625 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 596-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė - Vidaus ligų gydymas
Kalbama lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9885
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, M.D.
Akinių ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-6622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

Kun. Antanas Saulaitis, SJ, auktoja šv. Misias, minint A.P.P.L.E. dešimties metų sukaktį Vilniuje 2000 m. vasarą.

Rašau pakrašty, nes tik ten tebuvau. Nors per paskiausiajį dešimtmetį net keturiolika kartų Lietuvą lankiau ir išbūdavau joje po mėnesį ir daugiau, gal aštuonis ar daugiau kartų buvau nuvykęs į savo gimtąjį kaimą, tačiau gerai pažinti jo dar nesusėjau. Vis pristigdavau laiko nuodugniau išsikalbėti net su dar gyvenčiais savo bendraamžiais draugais. Tad ir galiau rašyti tik apie jo „pakraščius“, kuriuos jau šiek tiek pamaniau ir pažinau, bet ir vėl tik pro savo akinus. Paguoda gal tik tokia, kad apie jį daugiau nežino, vėl šokę kaimu rūpintis, dabar apie jį daug kalbantys, didieji Vilniaus politikai. Mat, rinkimai, o balsų medžioti reikia visur.

Iš savo gimtojo kaimo išvažiavau 1944 m. liepos 26-tą d., per Šv. Oną — mamos gimtadienį. Ir net neatsisveikėjęs, nes žadėjau dar grįžti ir pasiimti tėvus. Jie liko ir daug kentėjo. Del to ir šiandien skaudu. Kai į jį grįžau 1990 m. vasarį, sodybos nebepažinau. Nė vieno buvusio trobesio. Net ir buvusi didelė kūdrą, prieš kokius du šimtus metų ten gyvenusio dvarponio kasta, baigia užkati. O kiek ten buvo karosų, vėgelių, vijūnų, pagaudavom ir lydekų. Perėdavo antys, labai graziom uodegom laukinės vištytės, išsidiziai apie jas sparną rėzdavo raudonom skiauterėmis riesti gaidukai. Tiesa, medžiūyra, ir nemazai, bet visi nauji. Nei liepų alėjų — seno dvaro liekanų, nei beržynelio, nei drebulėm apaugusios pakluonės... O kiek ten buvo uogų, grybų.. Dabar nieko nebėra. Nebėra nė aplinkinių kaimų... Tik pavadinimai ir po vieną kitą savargusių namelių... Tik platus suva dienas baigiančios. Lietuvai išsilaisvinus į bendrovę išvirtusio, buvusio koluokio laukai.

Nebēra tik mano ir dar ke-
liu kitu sodybų. Kaimas išli-
kęs, net išplėstas, pristatytas
daug naujų namų, mano gim-
tojo namo vietoje stovi graži
mūrinė mokykla. Mat kaimas
buvo paverstas kolūkio cent-
ru. Buvo palikta pagrindinė
nuo mano tėvų sodybos; į šiau-
rę einanti, gatvė ir prie jos pri-
sišliejusios sodybos. Kaimas
plėtėsi nuo tos gatvės į rytus
artėdamas į vieškelį, iš Šiau-
lių pro Naisius, Pasvitinį, Žei-
melį, einanti į Latviją Baus-
kes link. Grippedžiai – į do-
mus ir gražus kaimo pavadin-
mus, nors grikių čia nieka-
nėsejo. Kaimas – karališkai

baudžiovos nėjo, mokėjo carui nuomą, po kelis rublius už dubą. Dubos dydis – trys dešimtės, apie trisdešimt hektarų. Griekpėdžius sudarė apie 15 dubų. Ūkininkai sėjo įvairius javus – duoninius bei pašarinius, linus, sodino daržoves, augino gyvulius, naminius paukščius, buvo savarankiški. Dar šio šimtmečio pradžioje jie pirkdavo tik žiabolą, druską, ratams tepalą, iš dvaro ar keliaujančio pirklio – „arielkos“ buteliuką. Visa kita pasigaminavo namie. Tėviškės senos svirno durys buvo sukaltos kaimo kalvio nukaltais vinimis. Dirbo, gyveno, augino šeimas, draugavo, namie pasigaminę mietžių alutę seklyčiose vaišinosi, melodingas dainas traukdami. O buvo balsingi ir mokėjo gražiai dainuoti. Paskiausias metais prieš sovietinę okupaciją ir turtėti buvo pradėję, jaunimas į mokslius kopė. Dabar gi – viskas aukštyn kojom, ir niekas nežino, kaip jas nuleisti žemyn, kad galva vėl į savo vietą atsistotų.

Iš tikrųjų padėtis dabar keista. Štai šeimininkai, pas kuriuos Grikpėdžiū kaimo porą naktų nakvojau, turtingi žmonės. Už jų namą Lemontė tris simtus tūkstančių dolerių mokėtų. Mūrinis, dviejų aukštų, erdvas, vanduo ir visos patogumai viduje, moderni virtuvė, didžiulis kiemas, apsidotas gausybę žiemą vasarą žaliuojančių krūmių, plaukymo baseinukas, šalia jo — mūrinis ugniakuras Kazbeko šašlykui kepti. Savininkas — verslininkas: iš vietos ūkininkų perka kvietius, kartais dar augantius laukuose, juos nupjauna, iškulia, pripila keilioliokų wagonų traukinį ir veža į Gudiją parduoti. Nė kokios valdžios tarpininkavimo. A! Spekuliantas! — sako vieni. O kur mes tuos kvietius dėtumėm? — klausia kiti. Bet tuose patiuose Grikpėdžiūose yra ir skurdokų trobelių. Kol kas dar šiaip taip pramintam, sako jų savininkai, bet kas bus, kai bendrovė subyrės? Kaip tada gyvensim? O rudenį ji žada byrėti, ir daugiau kaip simtas žmonių liks bedarbiai. Vadovai nebegalį jos išlaikyti kvietių toną, karvę, kiaulę išauginti kainuoja daugiau negu už juos galima gauti. Bet to sunku ir parduoti.

Aplankiau tris savo bendramyžių šeimas. Pensininkai gyvena savose sodybose. Žmonos ir vyro pensijas sudėjus, išeina apie 900-1.000 litų. Turimi po 12 hektarų žemės, už-

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Dešimtojo seimo atidarymas, įvykęs rugpjūčio 15 d. LR Seimo III rūmų konferencijų saleje. Iškilnėse dalyvavo LR prezidentas Valdas Adamkus su žmona Alma, Seimo pirm. Vytautas Landsbergis su žmona Gražina (sėdi priekyje) ir daug kitų žymių svečių. G. Žilinsko nuotr. (Elta)

siagina po porą paršiukų, vištų, žąsų, ančių, daržovių, vaisių, pardavimui ir kviečių, laiko ozką, o kiti ir karvutę pienui, ir išsiverčia. Kai prieš trejus metus kviečių tona buvo 700 litų, buvo visiška eigrė, o dabar jau blogiau, jų kaina nukrito iki 380 litų „Tai jums vis tiek dar neblogai“, — ištariu, šeimininkai. Taip, jiems dar neblogai, bet jaunoms šeimoms, nors ir visą dubą turintioms, „išganymo“ nėra. Nėra padargų žemei išdirbti, o ir išdirbus bei apsejus, naudos bus tiek mažai, kainos tokios žemos, kad net neišsimaitinsi. Tiesa, galima žemę nuomoti, Grikpėdžiose įsikūrusi ir tokia verslovė, Karbauskio pavyzdziu. Turi motorizuotą įrangą, gali išdirbti net iki tūkstančio hektarų žemės. Verslininkas sėja kviečius, miežius, žirnius, augina apie 200 kiaulių. Naudingai verstis ir įrangą išnaudoti, sako, reikia turėti ar išsinuomoti bent 500 hektarų dirbamos žemės. Bet ir tokii atveju, viską įskaičiuojant — trąšas, darbą, kuro, alyvą, įrangos remontą — į hektarą iki dešialaus sudorjimo reikia įdėti apie 2,000 litų. Jei geras derlius, hektaras duoda 5 tonas kviečių. Tik savus pinigus atgauti verslininkui toną reikia parduoti už 400 litų, o šiaudien kviečių toną tik 380 litų. Todėl ir nuoma už hektarą juokingai žema — tik 100 litų. Taigi 12 ha nuoma savininkui per metus neduoda nė Lietuvos seimūno sekretorės mėnesio algos. O prieškarinės nepriklausomybės laikais su 12 hektarų šeima jau galėjo verstis. Ką dabar galvoja tie „žinovai“, kurie šeimoms po tris hektarus dalino? Todėl ar reikia stebėtis, kad tokiems politikams dešimt metų Lietuvai vadovavus, kaimas tokioje pa-

dėtyje atsirado?

Grikpėdžių kaime veikia dešimtmetis pagrindinė mokykla. Praėjusiais metais ją lankė 85 vaikai ir paaugliai. Netoliese esančiame kitame buvusio kolokolio centre, Bardiškių kaime, kuriame ir dar gretimuosiuose Diržių bei Steigvilijų kaimuose prieskarinės nepriklausomybės laikais gyveno apylinkės turtingiausi ūkininkai, daug savo vaikų į mokslos išleide, yra puošni, sporto sale aprūpinta, tokia pat pagrindinė mokykla, kurioje mokosi apie šimtą jauniui. Kur tas mokyklas baigusiems dėtis? Vidurinei baigti? Linkuvaž gal valdžia autobusais juos ir suvezios, bet, ką paskui daryti? Vilniaus, Kauno, net ir Šiaulių universitetai — ne šiandienių šio krašto žemdirbių kišeni. Kaimuose darbo jiems nėra. „Išėstis tik viena: bet kokia kaina, kaip išmanai, iš paskutiniųjų dumb į Ameriką. Ar negali man kaip nors padėti?“ — sako man vienas toks jaunas vyras, susiradęs merginą ir žadantis kurti šeimą. Taip pat man sako ir vienas rajono politikas. Be vilčių pakliūti į Seimą...

„Lietuvos, rytas“ apklausų duomenyse, nuolat skelbia, kad Lietuvos gyventojai daugiausia pasitiki Bažnyčia (apie 60 nuoš.), atspirašu — pagal jį, „Lietuvos rytų“, žinoma, pasitiki daugiau. Taigi, gretinant su pasitikėjimu Seimu (8 nuoš.), Bažnyčia Lietuvos žmonėms yra 7.5 karto didesnės autoritetas negu Seimas. Tad gal ji čia ką nors geresnio galetų padaryti, Seimą įtaigauti? Mano gimtosios parapijos Pašvitinio graži bažnyčia anais laikais skėmadieiniais nuo lankytojų „lūždavo“. Užsukau į ją dabar: vėlesnėse pamaldose iš viso 32 pensininkai pagrindinėse — tik 15

Klebono rinkliava: per mėnesį 80 litų. Tai čia tie 60 nuoš. pasitikinčiųjų? Klebonas: „Dumiu ir aš į Ameriką... Nenu-sigąskit, tik pagalbos ieškoti. Jaunimo centrui įruošti“.

Klebone, palauk. Sako, da-bar čia nauja politika ateina. Gal ji ką nors...?

RASŲ KAPINĖS — KULTŪROS VERTYBĖ

Vilniaus miesto Rasų kapinės įrašytos į Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros vertybių registrą. Kultūros paveldo centro siūlymu, tokią sprendimą priėmė Kultūros vertybių apsaugos departamentas. XVIII ir IX amžiaus sandūroje Misionierių vienuolio baznyčios iniciatyva kalvotame Vilniaus priemiestyje Ikurto Rasų kapinės yra vienos seniausių Lietuvos sostinėje, turi didelę istorinę meninę ir architektūrinę vertę.

Rasų kapinėse yra daug įdomios architektūros koplyčių, kolumbariumų, vertingų antkapinių paminklų, žymiųjų skulptorių — Juozo Zikaro Broniaus Pundžiaus, Juozo Kėdainio, Rapolo Jakimavičiaus, Petro Aleksandravičiaus, Gedimino Jokubonio Vlodo Vildžiūno, Nijolės Gaiagalaitės, kitų autorių darbų. Rasų kapinėse palaidotas lietuvių tautos patriarchas dr. Jonas Basanavičius, dailininkas ir kompozitorius Mikalojus Konstantinas Čiurlionis ir rašyt. Vincas Mykolasitis-Putinas, rež. Borisas Dauguvietis, tenoras Kipras Petrauskas ir daug kitų žymių asmenybų — meno ir mokslo pasaulio žmonių, visuomenės ir valstybės veikėjų. (Elta)

• Žodis pririša, žodis palei
džia.

DRAUGAS, 2000 m. rugpjūčio 17 d., ketvirtadienis

Danutė Bindokienė

Kiekvienas vis kitaip mato

Ir mūsu planetos atlase, ir pasaulio šalių sąrašuose — tik viena Lietuva. Tarp gausybės tautų, tautelių, valstybių, valstybėlių; priklausomų — nepriklausomų; demokratiškų — diktatoriškų; turtingų ir vargstančių... O vis dėlto kartais atrodo, kad yra daugiau negu viena, arba tokia neapibrėžiama, nesuvokiama, kad kiekvienas ją vis kitaip mato, kitaip supranta, išgyvena.

Tie nuomonių skirtumai ir saviti žvilgsniai į Lietuvą neretai lietuvius įklampina į tarpusavio nesutarimus, įaudrintus jausmus ir pakilusį kraujospūdį.

Bet juk Lietuva — ne
kakzoks mirazas dykmoje, o
tikra, gvyta, neseniai laisvę at-
gavusi, valstybė, besistengian-
ti įsiriukuoti, kaip lygiatėisė
narė, į kitų Vakarų pasaulio
tautų šeimą. Per dešimt ne-
priklausomybės metų jau re-
tas kuris Amerikoje ar kitur
užsienyje gyvenantis lietuvis
nebuvo ant jos žemės kojos
pastatęs, savo akimis ją
regejęs. Net ir tie, kurie po ne-
priklausomybės atkūrimo ry-
žosi svetur emigruoti ir sau
laimės paieškoti, šiandien turi
neblogą vaizdą, kas ir kokia
yra Lietuva.

Rodos, nėra reikalo iš Lietuvos pasirinkimui iš gimtosios žemės išvykti pateisinti nuolatiniams tvirtinimais, kaip sunku ir blogai ten gyventi.

Rodos, nėra reikalo iš II pasaulinio karo metu iš Lietuvos išbėgusiems savo pasirinkimo negrįžti ir laisvą tėvynę (nors pussimtį metų tvirtino, kad tai padarys, vos tik iš jos padangės išnyks okupantai) pateisinti tvirtinimais, kad „netokiais Lietuvos ilgejosi...”

„Vilnius niekuomet nebus Paryžius”, — teigia jauna moteris, pasirinkusi gyventi Vokietijoje („Nenoriu gyventi Lietuvoje”, šios dienos 5 psl.).

Argi norėtume, kad Vilnius: taptų Čikaga, Berlynu, Varšuva, Paryžiumi? „Aš šlykščiuosi Amerika”, — skundžiasi kita mergina, bet labai pasiūlykta, kai pasiūloma grįžti į Lietuvą, kurioje ir darbų stokos, ir kultūros per mažai, ir žmonės „lyg sustabarėję”...

Iš žiniasklaidos ir iš pri-
vatių pasakojimų nesunku
matyti dvi Lietuvos — tary-
tum vieną teigiamą, kitą nei-
giamą — paties vieneto pusę.
Tačiau abi tos pusės rodo
iškreiptą tikrovės veidą.

Neigiamosios „komandoje“
visų pirma rikiuojasi politinė

maišatis, partijų rietenos, politikų blaškymasis iš vienos grupuotės į kitą, eiliniam balsootojų prarandant bet kokią interesą dalyvaui rinkimų procese. Į neigiamybų sąrašą tinka ir neuolatiniai skundai dėl vis didesnių skylių valstybiniam biudžet ir pasiteisinimo, kad valdžia negali remti svarbių projektų (kaip patogu...). Taip pat kaimo padėtis! Ji tokia apverktina, kad ašaros pripildytų ežerus...

Iš teigiamosios pusės — pirmenybė išskiotvū kultūriniai reiškiniai, kurių ir apstu, ir įvairumo nestokoja. Iš tikrųjų galime visi džiūti Lietuvos mokslininkų, muzikų, dailininkų, tekstilinių, ansamblių ir kitų grupinių bei pavienių kultūrininkų pasiekimais, žinomais ne tik savame krašte, bet ir toli už jo ribų. Jie ne tik eina koja kojon su daug turtingesnių ir ilgiau laisvėje gyvenusių tautų žmonėmis, bet neretai juos pralenkia.

Kas pastaruoju metu lan-
kēsi Lietuvoje, ypač Vilniuje,
grīzo su gražiausiais įspū-
džiais apie vykdomus remon-
tus, naujas statybas ir kitus
projektus, suteikiančius gy-
ventojams patogumų, o turis-
tams — pasigėrėjimo. Tačiau
teigiamos pastabos susilaukia
ir neigiamų komentarų: o kaip
kituose miestuose? Ar tik vie-
nas Vilnius vertas dėmesio?

Kodēļ Lietuvas politikai — tiek seimūnai, tiek vyriausybei, taip bijo pajudėti šios sūstinės (nebent ryžtasi dalyvauti kokiųje šventėje provincijoje) jeigu jiems atrodo tai, gaudin ga, susipažinti su tolimes nemis vietovėmis, išklausyt žmonių nuomonų, skundų? Dažnai nieko kito ir nereiikia išklausti! Jeigu žmogus jautia, kad jo žodžiai nenu skrenda pro kurčias ausis jam ir varga pakelti lengiau ir palaukti geresnių dienų nesunku. Tik, deja, per reta šiuo metu Lietuvoje tokių besiklausančių ausų...

Galbūt čia ir pati problema: akis: užsidarymas savo įsitikinimuose, užsipyrimas, pasikeitimų baime. O svarbiausia — „neklįstamumo sindromas“, kai atsiskamoma net prieš laidos, kad gali būti ir kitaip. Lietuva vis tik yra viena. Mes galime ja myleti, bet tuomet privalome toleruoti ir jos tamsiąsias puses. Kitas pasirinkimas — nuo jos visiškai nusisukti. Tikram lietuviui, kur jis begyventu, tai neįmanoma...

LIETUVOS II EUCHARISTINIS KONGRESAS

Nr.2

„Rengiantis Kongresui
mačiau, koki didelių dvasinį po-
tencialą turime Bažnyčioje, —
sakė jis ir ypač pabrėžė pasau-
liečių katalikų indelį organi-
zuojant Kongresą. — Šiandien
Bažnyčioje galima aiškiai ma-
tyti augantį suvokimą, kad ji
nėnai yra pašaukta ne valdyti
viešpatauti arba su kuo nors
kovoti, bet tarnauti silpniau-
siems broliams ir seserims”.

Buvo perskaitytas Šventojo
Tėvo laiškas, kuriuo jis pa-
skyrė atstovą Lietuvos II Eu-
charistiniam kongresui, Auks-
tutinės Bosnijos (Sarajevo) ar-
kivyskupą kardinolą Vinko
Puljic. Kardinolas Vinko Pul-
jic sveikinimo žodyje kalbėjo
„Šio Kongreso šventimas iš-
tiesų yra ypatingas įvykis. Tai
malonės ir palaimos Lietuvos
Bažnyčiai metas. Tai ypač
reikšmingas įvykis, žymintis
naują jos istorijos etapą”.

Sugiedojus Kongreso Eucharistinė giesmė, prasidėjo Eucharistijos šventimas. Mišijų koncelebracijai vadovavo ir pamokslą pasakė arkivysk. Sigitas Tamkevičius. Jis kalbėjo apie Eucharistijos branginimą, tikėjimo persekijimo metais, kai už vaikų ringimą Pirmajai Komunijai tekdavo rizikuoti laisve. Priminė septintajame dešimtmetyje išplitusį Eucharistijos bičiulių sąjūdį, gaivinusį daugelio dvasinį gyvenimą, dalijosi brangia patirtimi aukojant Mišias kalemio sąlygomis. Arkivyskupas apgailestavo, kad, atgavus nepriklausomybę, daugelis žmonių nepasinaudojo galimybe sekmadeniais švęsti Mišias ir labiau priartėti prie Eucharistinio Jėzaus. „Taciau šiandien pastebime ir atsinaujinant žmonių dėmesį Eucharistijai“ — džiaugiesi ganytojas, vardu.

damas viltingas dvasinio gyvenimo apraiškas. Mišios baigėsi Švč. Sakramento išstatymu ir pagarbinimu.

Netrukus Vilniaus gatveje su veliavomis išsirikiavo vokiečių, parapijos, organizacijos, mokslo įstaigos. Po jų į procesiją rikiavosi kvietiniai svečiai, vienuoliai, kunigai, Bažnyčios dignitoriai, hierarchai. Ant pakyls nešamą Švč. Sakramentą lydėjo jungtinis choras, o už jo ėjo tikintieji, neįsijungę į savo parapijų gretas. Procesija ėjo pakaitomis giedant chorams bei tikintiesiems ir grojant pučiamųjų orkestrui. Iš viso Švč. Sakramentą lydėjo ne tik užsiregistravę Kongreso dalyviai, bet kelis kartus daugiau žmonių. Anot Kongreso atidarymo ir Vigilijos koordinavimo grupės vadovo kun. Šarūno Petrausko, be gausiausių dalyvavusių Kauno arkivyskupijos tikinčiųjų, pažymėtinos didelės Vilkaviškio ir Telsių vyskupijų grupės. Pasak jo, ypač

nuosekliai Kongresui rengėsi Kauno medicinos universiteto ir Akademinių klinikų žmonės. Vigilijos dieną Kongreso dalyviams talkino apie 40 savanorių.

Atėjus prie Šv. Arkangelo Mykolo (Igulio) bažnyčios, aplink ją išsiriikiavo vyskupijų bei parapijų dalyviai. Švenčiausias Sakramentas buvo inestas į bažnyčią ir pagarbin-tas. Po Valandų liturgijos Igu-lus bažnyčioje prasidėjo nuola-tinė Švenčiausiojo Sakramen-to adoracija, trukusi iki birže-lio 4 d. 14 val. Nepertraukia-mą adoraciją laidavo sudary-tas tvarkarstis, pagal kurį vyskupijoms bei vienuolijoms buvo paskirtas tam tikras lai-kas. Žmonės gausiai ir mieliai adoravo visomis Kongreso dienomis. Savo maldos intencijas dalyviai galėjo užrašyti į spe-cialią knygą.

**Viešpaties vynuogyno
darbininkų diena**
Birželio 2-oji, Viešpaties vy-

nuogyno darbininkų diena
prasidėjo dalyvių ir svečių re-
gistracija Kauno halėje. Į de-
šimtvie skirtingų vietų vyku-

A black and white photograph showing a group of people. In the center, a woman wears a patterned dress and a necklace. To her right, a man in a suit and glasses is visible. In the foreground, a young child with curly hair is partially seen. The background is filled with other people, suggesting a public gathering or event.

Malda Misi

sias popietines konferencijas užsiregistravo apie 2,800 žmonių. Prie Halės pastatytoje palapinėje Viešpaties vynuog-

no" padangeje, prasidejo Baznycios instituciju bei organizaciju prisistatymas.

Malda Mišių metu Nemuno-Neries santakoje Nuotr. Algirdo Kairio

Kas gero Lietuvoje

ETNOKULTŪROS EKSPEDICIJOS

Šią vasarą po visą Lietuvą dirba apie keturiasdešimt etnokultūros tyrimo ekspedicijų. Jas daugiausia remia savivaldybės ir privatus asmenys.

Raguvoje ir Tauragnuose baigiama rinkti medžiaga valsčių istorijos monografijoms, kurias leidžia „Versmės“ leidykla, iki šiol jau išleidusi šešias stambias Lietuvos valsčių istorijos monografijas.

Didžiausia šiemet ekspedicija baigsi Šiaulių rajono Raudenų apylinkėje. Istorijos, etnografijos, tautosakos faktus ir eksponatus rinko beveik 60 žmonių, tarp jų — Šiaulių universiteto etnologijos specialybės studentai, Šiaulių „Aušros“ ir Lietuvos Dailės muziejaus darbuotojai, Lietuvos Istorijos instituto mokslininkai, vietos kultūros ir švietimo darbuotojai. Surinkta vertinga medžiaga bus spausdinama, naudojama mokslo darbams, dalis jos bus palikta kuriamo Raudenų pagrindinės mokyklos kraštotyros muziejaus reikmėms.

Rugpjūtį etnokultūrinės ekspedicijos vyksta Jonavos rajono Ruklos ir kitose apylinkėse, o Šakių rajone, Plokščiūose, bus renkama tautosaka. (Elta)

PAGERBĖ ŽUVUSIUS MOKINIUS

Liepos 23 d. Molėtų rajone buvo pagerbti Alantos mokyklos mokiniai, žuvę už Lietuvos laisvę. Pagerbimo išlaidas prasidejo Mišiomis Alantos bažnyčioje, po to Alantos mokykloje atidengta ir pašventinta už laisvę žuvusių mokinių atminimo lenta, o mokyklos salėje kalbėta apie jų žygdarbius.

Vieni iš pageriamųjų Alantos mokinių buvo Lietuvos nepriklausomybės kovose, kiti — partizanų būriuose pokario metais. Štai kelios pavardės.

Lt. Pranas Telksnys (1890-1920) buvo mūšyje su lenkais ties Giedraičiais; Juozas Petras-Laimutis, vienas pirmųjų Alantos apylinkėse pradėjęs organizuoti partizanų ir tapęs didžiosios Kovos apygardos trečios kuopos vadu, žuvo 1949 m. Buvo užkastas Alantos „skrebyno“ kieme, o 1991 m. jo palaikai perkelti į miestelio kapines; partizanų Vladas Milevičius žuvo 1944 m. Iš jo brolio Felikso šeimos žuvę trys sūnūs: Pranas — 1944 m., Vytautas-Papartis — 1947 m., Stasys-Bijūnas — 1950 m. Liko gyvas tik jauniausias Danius, dabar gyvenantis Panevėžyje. (Elta)

DELTUVA SKENDĖJO MŪŠIO DŪMUOSE

Ukmergės rajone esančiose Deltuvos apylinkėse praėjusį sekmadienį buvo inscenizuotas 1812 metų Prancūzijos-Rusijos karo mūšis, dalyvaujant penkių šalių istorijos klubams. Šis mūšis minimas istorijos šaltiniuose Deltuvos mūšio vardu. Tai vienintelis didelis Napoleono epochos mūšis, vykęs Lietuvos teritorijoje.

Šiuo renginiu Lietuvos entuziastai stengėsi pataikyti į koją su kitų Europos kraštų karo istorijos klubais, kurių veikla pastaraisiais metais ypač suklestėjo. Kadangi labiausiai domimasi Napoleono epochos mūšiais ir karo amunicija, Kauno karo istorijos klubas pasirinko šio laikotarpio inscenizaciją.

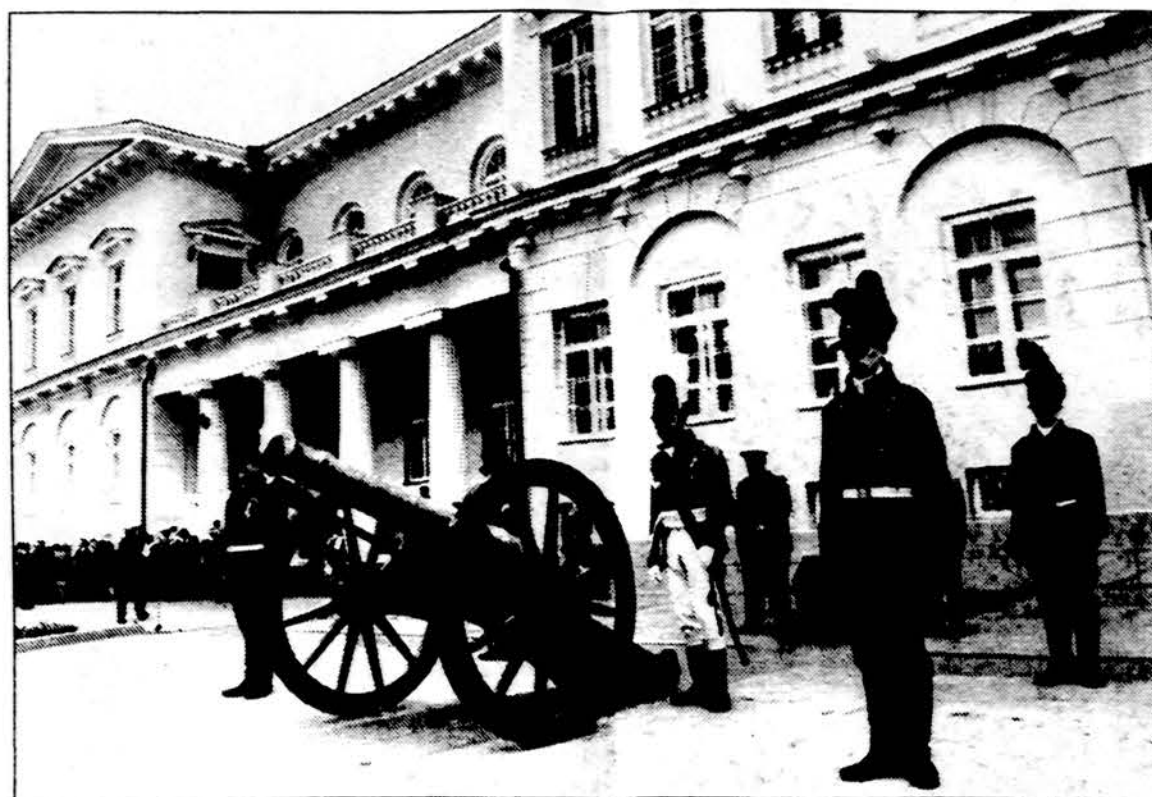
Istorinis Deltuvos mūšis baigėsi nevalingomis paliaubomis, nes generolo Wietgenstein vadovaujami Rusijos kariuomenės pirmojo korpuso kariai sugebėjo ištrūkti iš Prancūzijos maršalo Oudinot 2-ojo korpuso karių apgulties ir prancūzai neįvykdė imperatoriaus įsakymo sunaikinti rusus. Tuo tarpu inscenizacijoje nugalėjo istorijos pažinimas ir išpuoliai, kuriuos patyrė žiūrovai. Nors tikroji Napoleono ir Rusijos kariuomenės mūšio diena buvo 1812 m. birželio 28 (prancūzų kariuomenei žengiant į Vilnių), bet, žiūrovų patogumo dėlei, šimet mūšis inscenizuotas prieš Žolinę.

Ne viskas tą sekmadienį buvo „senoviška“: susirinkusius linksmino Motorizuotos pestininkų brigados „Geležinis vilkas“ garbės sargybos kuopos orkestras, šaudė mažosios salutinės patrankos, Lietuvos kariai taip pat surengė šiuolaikinės karo technikos parodą, demonstravo lengvąją ginkluotę ir svečius vaišino kareiviška koše. (Elta)

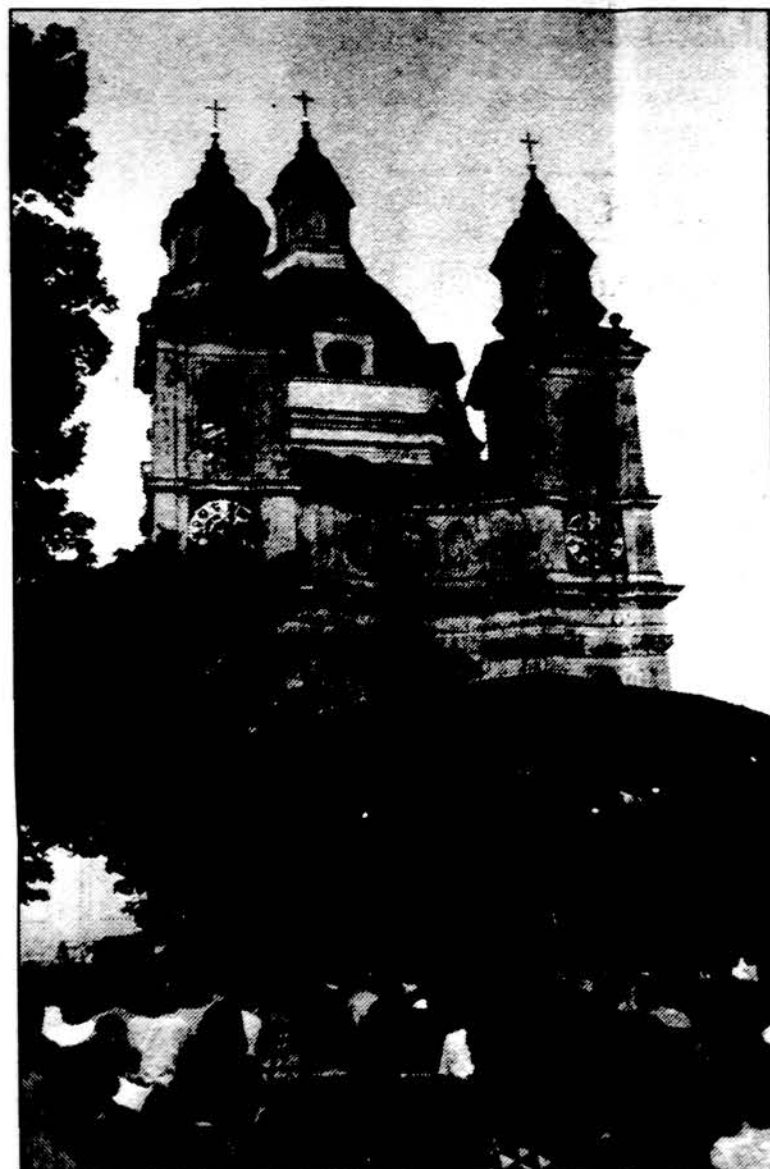
SVEČIAI ATVEŽĖ BAROKO MUZIKĄ

Pirmą kartą į Lietuvą atvyko Europos Sąjungos baroko orkestras, atliko du koncertus: rugpjūčio 13 d. Kaune, Pažaislio vienuolyne, o rugpjūčio 14 d. — Vilniuje, Sv. Apaštalo Petro ir Povilo bažnyčioje. Koncertuose skambėjo J. S. Bach ir G. F. Handel kuriniai, diriguojant Roy Goodman.

Europos sąjungos baroko orkestras — unikalus muzikinės kultūros reiškinys. Konkurso būdu kiekvienais metais į orkestrą atrinkami vis nauji talentingiausi Europos valstybių jaunieji atlikėjai, vos pradedantys baroko muzikos karjerą.

Kauno karo istorijos klubo nariai dažnai pasirodo įvairių valstybės iškilnių progomis, nes jų uniformos ir senovinė ginkluotė patraukia visų dėmesį ir suteikia įvairumo.

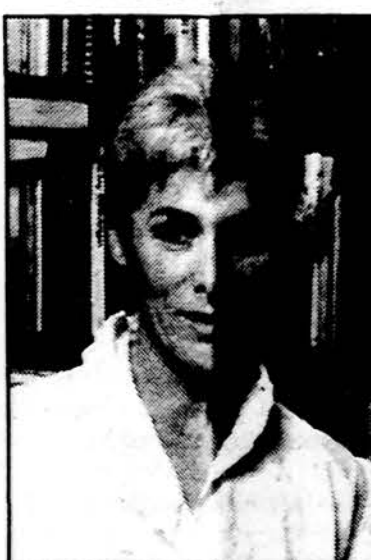

Publika renkasi į Pažaislio muzikos festivalį. Eltos nuotr.

25 konkursą laimėję muzikantai šešioms mėnesiams priimami į orkestrą, kuriame kartu ir mokosi, ir repetuoja, ruošdamiesi tarptautinėms gastroliams su žymiausiais pasaulio dirigentais ir solistais.

Europos Sąjungos baroko orkestro koncertų Lietuvoje sumanytojas ir organizatorius — Pažaislio muzikos festivalio direktorius, Kauno filharmonijos vadovas Justinas Krepštas. Koncertas Vilniuje — bendras Europos Tarybos kultūros kelių programos „Baroko kelias Lietuvoje“ ir Lietuvos valstybinio radijo bei televizijos projektas. Programa „Baroko kelias Lietuvoje“ siekia išryškinti Lietuvos baroko savitumą ir vertę, įjungti bendrus Europos projektus. (Elta)

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ POEZIJOS RINKINYS

Poetė Lidija Šimkutė.

Lietuvių rašytojų sąjungos leidykla 1999 m. pabaigoje išleido Lidijos Šimkutės poezijos rinkinį „Tylos erdvės/Spaces of Silence“ lietuvių ir anglų kalba. Knygai įvadą parašė žymus australų rašytojas David Malcup.

L. Šimkutė gimė Lietuvoje. Dabar gyvena Pietų Australijoje, yra apkeiliavusi daug kraštų ir skaičius savo poeziją Lietuvoje, JAV, Australijoje ir kai kur kitur Europoje. Naujosios knygos sutiktuvės buvo suruoštos Adelaidės (P.

Australijos) bibliotekoje ir Lietuvių namuose, o taip pat Melbourne Lietuvių namuose. Sutiktuvės vyko ir Vilniuje, kur dalyvavo pati jos autorė.

Šiemet Lidija Šimkutė pakviesta į Poezijos rudenį Druskininkuose ir į Latvių poezijos festivalį. Jos poeziją į lietuvių kalbą verčia poetas Knuts Skujenieks. Kitas L. Šimkutės poezijos rinkinys anglų ir vokiečių kalba („White Shadows/Weisse Schatten“) turėtų išeiti rugsėjo pabaigoje Austrijoje. Eilėraščių ir vokiečių kalbą vertė poetas Christian Loidl iš Vienos. (TIC)

„ELŽĖ IŠ GILIJOS“ MASKVOS FESTIVALIJE

Senas tradicijas turintiame XXII tarptautiniame Maskvos kino festivalyje Lietuvai atstovavo Algimantas Puipis vaidybinėje juostoje „Elzė iš Gilijos“.

Naujausias režisieriaus A. Puipio vaidybinis filmas pagal Vytauto Žalakevičiaus scenarijų „Elzė iš Gilijos“ jau parodytas tarptautiniuose kino festivaliuose Berlyne, Vilniuje, Karlovy Varuose, o rugsėjo mėnesį juosta bus rodoma Rygoje. Pagrindinius vaidmenis filme atlieka aktorai Eglė Jelskytė ir Andrius Paulavičius. (Elta)

MINERALŲ PARODA

Vilniuje veikiančios Geologijos instituto muziejus šimet mini 35-ąsias įkūrimo metines. Ta proga liepos 19 d. atidaryta paroda, kurią sudaro V. Matuzevičiaus muziejui padovanoto mineralų rinkinio pavyzdžiai. Rinkinyje yra neaprašyti gražių dryžuoti ir lygių piroto kristalų iš Kazachijos ir Peru, skaidrių topazo kristalų iš Uzbekijos, didžiulė akvamarino kristalo prizmė iš Brazilijos, Australijos jaspio, bet daugiausia agatų, kurių kiekvienas skiriasi savo spalva ir dekoratyviniu piešiniu.

Geologijos muziejaus vadovai dabar rengia didelę proginę parodą, skirtą Urale gyvenusių lietuvių kilmės mineralų kolekcininko Alfonso Žukelio šimtosioms gimimo metinėms. A. Žukelis gyveno ir dirbo Jekaterinburge, vadovavo Mokslinėms mineralogijos dirbtuvėms. 1964 m. jis Lietuvai dovanavo per visą gyvenimą sukauptą 2,100 vienetų mineralų, uolienų, fosilijų ir vertingų žinomų pasaulio meistrų sukurtų dirbinių kolekciją.

Muziejus planuoja dar vieną — pasaulio smelio rūšių parodą. Jau sukaupia ir rengiama ekspozicijai pusė tūkstantio įvairaus rūpumo ir spalvų smelio pavyzdžių iš įvairių pasaulio kraštų jūrų ir upių pakrantių. (Elta)

SKELBIMAI

**ELEKTROS
[VEDIMAI] - PATAISYMAI**
Tusiu Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIUS PUMPITIS

**AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS,
IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.**
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė
S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews.
No exp. necessary. Will train. Must
have valid driver's license and transportation.
Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing.
Tel. 800-820-6155.

**Kalame visų rūšių „sidings“,
„soffits“, įdedame
lietvamzdžius (gutters) ir
dengiamo stogus. Skambinti
Romui tel. 630-774-1025.**

Century 21
New Vision
12932 S. LaGrange
Polo Park, IL 60464
Bus.: 708-361-0800
Voice Mail: 773-854-7820
Pager: 708-892-2573
Fax: 708-361-9618

DANUTĖ MAYER
Dirba naujoje įstaigoje. Jei norite
parduoti ar pirkti namus mieste ar
priemiesčiuose, kreipkitės į **DANUTĖ
MAYER**. Ji profesionaliai
sąžiningai ir asmeniškai patarnaus.
Nuosavybių įkainavimas veltui.

Immediate position for care givers!
3 women, must speak English, have
driver's license, Alzheimer's experience.
One man: work permit necessary.
Tel. 262-763-2615.

**ČIA
GALEJO BŪTI
JŲSŲ
SKELBIMAS...**

PARKFIELD FORD
• Jums reikia naujo ar naudoto automobilio, „van“,
sunkvežimio, „sports utility vehicle“ žemomis kainomis?
• Neturite kredito istorijos? • Nekalbate angliškai?
Ne problem! Vairuoti automobilį galite jau šiandien! Primate
visus pareikšimus kreditus gauti. Taip pat suvokime finansavimą,
nežiūrint kredito istorijos. Neprašysite šios progos! Užeikite pas mus:
11400 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60655
Tel. 773-239-7900; fax 773-239-9296
E-mail: pparkfield@aol.com ir pasikalbėkite su
ASTA PIELER
Certified Auto Sales Consultant

Tai - Jūsų laikraštis
DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Lietuvos sodininkų draugija ir Vilniaus susivienijimas „Sodai“ rugpjūčio mėn. viduryje suruošė tradicinę uogų ir prieskoninių augalų parodą. K. Vanago nuotr. (Elta)

Alantos miestelio vaizdas. G. Svitojaus nuotrauka (Elta)

NENORIU GYVENTI LIETUVOJE

Nesirengiu gyventi šalyje, kur talentas, protas laikomas nieku, kur faktiškai tyčiojama iš kultūros žmonių. Kai pirmą kartą išvažiavau iš Lietuvos, siaubingai ilgėjau. Bet dabar, po trejų metų (turiu nuolatinį darbą Vokietijoje), bijau čionai sugrįžti. Mano nuomone, gyvenimas Lietuvoje siaubingas. Ir nėra ko savęs apgaudinėti, kad „tampame Europa“. Man juokinga stebėti savo pažįstamus, kurie išsidabinę ir vaikštinėja Gedimino prospektu, įsivaizduodami, kad jie kažkur Paryžiuje, Eliziejaus laukuose. Vakarietiškais drabužiais galima apvilkti ir Afrikos negrus, bet nuo to jie netaps europiečiais. Niekada Lietuva nebus Prancūzija ir niekada Vilnius nebus europietiška sostinė.

Laikas suprasti, kad Lietuva — tai užkampis, kuriame viešpatuoja skurdas, pavydas, intrigos. Jei esi kur kas protingesnis, talentingesnis už kitus, to tau Lietuvoje neatleis. Visa tai patyriau ant savo kailio, kai man teko ginti disertaciją. Parengiau ją per devesius metus, dirbau dieną ir naktį, turėjau tapti jauniausia mokslo daktare institute (28 metų). Bet apsiginti man neleido, ketverius metus kankino, versdami perdaryti tai, ko, kaip paskui pasirodė, nereikėjo iš viso taisyti. Esmė ta, kad mano skyriuje visi daktarai „perėjo“ disertacijas dešimtmečius ir apsigindavo tik „suklupę“ penkiasdešimties. Jie ejo iš proto, kai sužinojo, kad taip anksti pasieksiu to, kam jie paaukojo visą savo netalentingą gyvenimą. Iškart pasidariau „išsišokė“, „karjeristė“, „skandalistė“, trumpai tariant, „priešas numeris vienas“.

Pagaliau katedros vedėjas tiesiai man taip ir pasakė: „Kur taip skubi, Jurgita? Tau dar nėra nė trisdešimties“.

Žinau, apie ką kalbu. Vokietijoje mano disertaciją priėmė iš pirmo karto su didžiausiu entuziazmu: beje, tą pirmąjį variantą, kurį mane vertė Lietuvoje „perdirbinėti“ (taip pradžiai ketverius gyvenimo metus, už tokių dalykų reikėtų teisti!) Vakaruose juo jaunesnis žmogus apsigina, juo vertlesnė jo karjera, tuo daugiau jis sukelia aplinkinių susižavėjimo ir pasitikėjimo. Lietuvoje — viskas atvirkščiai!

Esu grynakraujė lietuvė, ir man skauda širdį dėl mano tėvynės. Neseniai vieną Lietuvos leidyklų išspausdino mano knyga: manote, buvo bent vienas kolegų lietuvių atsiliepiamas? Ją nusprendė nutylėti. Anksčiau man pavydėdavo, kad esu „pernelyg jauna“. Dabar prisidėjo dar ir tai, jog gyvenu ir dirbu Vokietijoje. Tokie dalykai Lietuvoje neatleidžiami.

Arba štai, kad ir tokia detale. Leidyklos, išspausdinusios mano knygą, atstovas pasiskambino į institutą, kuriame dirbau, kad iš „specialistų“ sužinotų, koks tos knygos poreikis, koks galėtų būti tirzas. Ir žinote, ką leidėjui atsakė mano kolegos (leidėjas iš naivumo nenusilėpė, kieno tai rankraštis)? Kad „ta tema Lietuvoje negali sukelti susidomėjimo“!

Argi tai ne niekšiška? Neturėdami galimybės mane „sulaikyti“, siusdami nuo minties, kad jie nesugebėjo „kontroliuoti“ mano likimo, mano buvę bendradarbiai pasistengė nors čia „kaišioti pagalius į ratus“ (laimei, mano leidėjas turėjo savo nuomonę apie rankraštį, ir pavyduoliams nepasisekė).

Savo žemės neilgiauju mylė-

jusi, bet manau, kad „tėvynė“ — tai tik žodis. Jokia „tėvynė“ neapgynė mane, kai „mano broliai lietuviai“ mėgino mane uždusinti savo ankštoje katedroje. Turiu pažįstamą, labai „sąmoningą“ lietuvę, kuri kaltina mane, nes esą „nenorėjusi tarnauti tėvynėi“. Nejaun gyvenimą žiūrėti iš apatios ir ribotos docentes ir profesores, laukiant, kol jų pavydo jausmas sumatės ir jos leis „apsiginti“ (manau, tai būtų įvykę ne anksčiau, negu apie mano keturiasdešimtmetį)?

Tėvynė man — tai žmonės, kurie mane supa, institucijos, kurios man moka atlyginimą, vertina mano darbą. Vokietijoje atlieku tokį pat darbą kaip ir Lietuvoje, bet už jį gaunu dešimt kartų daugiau! Už straipsnį lietuviškame žurnale neseniai gavau penkiasdešimt litų. Vokiškame žurnale man neseniai sumokėjo pusantro tūkstančio markių. Už tokį pat straipsnį. Docentas Vokietijoje gyvena geriau už dažną firmos direktorių. O pas mus docentas gauna 250 dolerių (į rankas), kai beraštė ministerijos sekretorė uždirba du ar tris kartus daugiau.

Nesirengiu gyventi šalyje, kur talentas, protas yra niekas, kur faktiškai iš kultūros žmonių tyčiojama (penkiasdešimties litų honorarą vertinu kaip pasityčiojimą: aš jo neemiau).

Puikiai suprantu, kad Lietuva — ekonomiškai daug skurdėnė už Vokietiją. Bet kodėl tuomet policijos vadovai, juristai iš biudžeto gauna tūkstančių dolerių atlyginimo? O kiek uždirba valdininkai, karriškai? Kažkas (net demokratiniuose visuomenėje) gyvena kažkieno sąskaita. Klausimas tik tas, kieno naudai persikirsytas bendras turtas. Vakarose tapti mokslo daktaru — vadinasi, apsirūpinti visam gyvenimui. O pas mus? Prieškarinėje Lietuvoje universiteto profesorius uždirbdavo didžiulius pinigus. Taip, dėl to, kad žmonės be aukštojo išsilavinimo buvo menkai apmokami. Bet taip ir turi būti. Lietuvoje greitai liks tik negabieji ir padidėjusios. Dvasingieji, jauni, neordinarios asmenybės pabėgs ten, kur jie vertinami.

Atvirai kalbant, žmonių, pasilikusių gyventi Lietuvoje, man gaila. Jie pasmerkti. Sistema juos uždusins, kaip vos neuždusino mane. Arba suleis stuburą (buvau per žingsnį nuo savizudybės, kai trečią kartą disertaciją grąžino „perdirbti“). Turiu omenyje gyvus, kūrybingus žmones, o ne negyvus miescionus, kuriems ta slogi atmosfera (su intrigomis, niekšiskumu, pavydu) — maloni gyvenimo terpė.

Patvelkite į Vakarų žmones — jie linksmi, energingi, nepriklausomi (kiekvienam — savo vieta po saule). Laiko tave (ir visą pasaulį) tam tikru atstumu. O kai atvažiuoji į Lietuvą, matai sulinkusias, persigandusias, susimetusias ir krūvą, neturintias savigarbos bėtybes, kurios vaikšto į nemielą širdžių darbą už 200 dolerių ir svajoja tik apie vieną: kaip gauti trisdešimties dolerių daugiau.

Ar žinote, kaip atsiranda „lietuviškas pavydas“? Jei žmogus kupinas savigarbos, jo savimeilės nezeidžia tai, kas ko pasiekė šalia (ir net nepaisant to, kiek pinigų pats turi sąskaitoje). Bet jei visą gyvenimą kentei, žeminai, „tarnavai“, tavo savimeilė — liguista. Ir visi tavo jausmai liguisti. Tu ir tegali šnypsti, kaip gyvatė, darydamas gyva-

Visko yra, tik „gubės pieno“ trūksta, o žmonėms Lietuvoje — pinigų... Vaizdas iš naujosios „Maxima“ parduotuvės Vilniuje. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

TARP MŪSŲ KALBANT

PINGPONGO FESTIVALIS

Praejusią vasarą Čikagoje paradavo karvės (dirbtinės), o šią vasarą jų vietą užėmė pingpongas. Šių metų rugpjūčio 4 d., su miesto mero Richard M. Daley palaiminimu, prasidėjo pingpongo festivalis.

Miesto valdžios išleistoje brošiūroje teigiama, kad pingpongas yra vienas populiariausių pasaulio žaidimų. Tačiau kitame leidinyje sakoma, kad pingpongas yra puikus, tačiau primirštas žaidimas. Kaip bebūtų, bet mums pingpongas yra gerai žinomas ir, galima sakyti, mėgstamas žaidimas. Tik reikėtų pridurti, kad jis nėra krepšinio populiarumui prilygstantis žaidimas. Beje, šių metų Olimpinėse žaidynėse Lietuvai bus atstovaujama tiek stalo teniso (pingpongo), tiek ir krepšinio varžybose.

Šią vasarą, pradedant rug-

tiškas niekšybes. Man gaila kolegų, kurie pralaimėjo susirėmimą su manimi. Aš išvažiavau — jie dabar rezga intrigas prieš kitus (arba vienas prieš kitą). Jų liguista savimeilė niekada nenusiramins. Tiesiog reikia būti kitokių žmogumi.

Manote, Vakaruose žmonės malonu, kai kitas pasiekia daugiau, negu tu? Bet kišti koją, daryti niekšybes jiems neleidžia savigarba (kurį brangiau už viską). O mūsų žmonės nežino, ką iš viso reiškia savigarba. Nes jie nėra patyrę, ką reiškia laisvė (kaip jie galėjo patirti? Reikia būti gimus laisvame pasaulyje).

Kada išeini iš oro uosto Frankfurte prie Maino, tave pribloškia, kokie kitokie žmonės Vakaruose. Visu kuo. Tarsi būtų nusileidęs Marsie. Čia atsideręs tarp marsiečių. Čia laisvė — patiamo ore. Visi ja kvėpuoja. Niekada to nebus Lietuvoje.

Nebent po daug šimtų metų.
Jurgita „Moteris“, 2000 m. rugpjūtis

A.†A.

LYDIJAI GRUENWALD

mirus, sūnūs SIGITUI ir ALBINUI, dukterims IRENAI ir DALYTEI, broliui GUSTAV, seserims OLGAI ir MARTAI ir jų visų šeimoms reiškiu užuojautą.

Alfa Mykolėnas

DRAUGAS, 2000 m. rugpjūčio 17 d., ketvirtadienis

5

DVIDEŠIMT PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.

Chemijos inžinierius ROMANAS ŠIAUDIKIS

Praejo 25-ri metai, kai 1975 m. rugpjūčio 17 d. Amžinybėn iškeliavo aktyvus neolituanas, mylimas Vy-ras, Tevas ir Senelis.

Šv. Mišios už jo sielą bus atnaujamoms rugsejo 17 d., sekmadienį 10:30 val. ryte Šv. M. Marijos Gimimo bažnyčioje.

Prašome gimines, korporantus ir buvusius draugus bei pažįstamus dalyvauti šv. Mišiose ir prisiminti a.a. Romaną maldose.

Liūdinti žmona Ona, duktė Aurelija, anūkai Austė ir Teodoras

Buvusiai Amerikos Lietuvių R. Kat. Moterų sąjungos centro valdybos pirmininkei, ilgametei izdininkei, Čikagos apskrities pirmininkei ir 76-tos kuopos įsteigėjai,

A.†A.

Garbės nare DONNA KAMM

St. Petersburg, Florida mirus, reiškiamė gilią užuojautą likusiam sūnui DAVID, artimiesiems giminėms, bei 76-tos kuopos narėms.

ALRK Moterų sąjungos centro valdyba ir narės

AUKOJO PARTIZANŲ ŠALPAI

\$2000 Zelba Pranas.

\$1000 „X“ geradaris (iš viso \$2000).

\$250 Mikulis Juozas (iš viso \$700); Grinos Peter, Diana (iš viso \$450)

\$200 Motiejūnai Jonas, Ona (iš viso \$700).

\$100 Černiai Kęstutis, Izolda; Kenter Gražina (iš viso \$300); Urmanai Stan, Dolores.

\$50 Vilčinskai Česlovas, Romualda.

\$30 Reškevičiai Albinas, Gražina.

\$25 Garsiai Vladas, Angelė; Silėnai Viktoras, Ona.

\$20 Krivickas Danutė; Vaitkevičius Vanda; Matzinskai Joseph, Patricia.

\$10 Slėnys Dana.

Lietuvos Partizanų globos fondo valdyba ir sušelp-tieji partizanai nuoširdžiausiai dėkoja aukotojams, kurie skiria gausias aukas mūsų sunkaus gyvenimo dienoms palengvinti. Aukos siųsti: L.P.G. Fund, 2711-15 West 71st St., Chicago, IL 60629. Aukos nurašomos nuo mokesčių.

pasakyti, ar šis festivalis turės įtakos turistų atsilankymui. Vis tik galima teigti, jog jis bus naudingas, pingpongu vadinamam, stalo teniso žaidimui išpopuliarinti.

Petras Petrutis

ORO BALIONŲ ŠVENTĖ

Prasidėjusi liepos 21 d., visą savaitę Vilniuje vyko karšto oro balionų šventė „Eurocentras 2000“. Ją suorganiza-vo „Oreivystės centras“.

„Eurocentras 2000“ — vienas iš ilgalaikio projekto „EuroCentras XXI“, skirto Lietuvos tūkstantmečiui paminėti, renginių. Projektas pradėtas įgyvendinti 1997 m. ir tęsis iki 2009 m. Be karšto oro balionų varžybų, šimt šventės metu vyko ir aštuntasis Lietuvos karšto oro balionų čempionatas bei „pasaulio miestų taurė 2000“. Joje dalyvavo karšto oro balionai su miestų pavadinimais ant kupolų. Tarp kitų ir oro balionas „Ryga“, skirtas Latvijos sostinės 850 metų jubiliejui. (Elta)

• Dvasia kviečia pokalbiui apie būti, bet kūnas vis nebaita buities darbų.

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with a hassle-free connection via Stockholm. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen hub. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350 or visit our website at www.scandinavian.net.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:20 pm	7:35 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am	11:50 am
SK 743	Vilnius	Copenhagen	1:40 pm	2:20 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:30 pm	5:40 pm

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

O vis tik tą dieną iki pat vėlaus vakaro Lituanikos parke nelijo! Rugpjūčio 6 d. Beverly Shores, IN, Lietuvių klubo gegužinė puikiai pasisekė. Svečių privaziavo ne tik iš apylinkių, kitų miestų, valstijų, bet ir iš Lietuvos. Visi pripažino, kad maistas buvo pranašesnis už bet kur kitur pagamintą. Už tai turime dėkoti visoms mūsų gabioms ponoms ir panelėms, kurios taip skaniai mus vaišino įvairiais patiekalais, dėkojame visiems atsilankiusiems ir visiems, kurie prisidėjo prie šios gegužinės pasisekimo. Buvę, esami ir būsimieji klubo valdybos nariai džiaugėsi turėdami daug darbo viską suruošti, įvykdyti ir visiems išsiskirsčius užbaigti. Dar kartą visiems aciū ir iš anksto kviečiame apsilankyti kitą rugpjūtį!

Advokatai taip pat turi savo muziejų. American Bar Association Museum of Law (750 N. Lake Shore Dr.) jūs susipažinsite garsiausiomis, visą Ameriką sudrebinusiomis bylomis ir teismais. Daugiau kaip dvidešimt bylų iliustruojamos nuotraukomis, dokumentais, laikraščių pranešimais, filmajuostėmis. Paroda veiks iki gruodžio 30 d. Įėjimas – nemokamas. Informacija tel. 312-988-5730.

Akademinių skautų sąjūdžio Čikagos skyriaus šeimų gegužinė Ateitininkų namų ažuolyne, Lemonte, vyks sekmadienį, rugpjūčio 27 d. Visi filisteriai, tikrosios narės, senjorai, kandidatai ir jų šeimų nariai kviečiami dalyvauti. Pradžią 12 val. Apie dalyvavimą iki rugpjūčio 20 d. praneškite fil. Ramonai Kaveckaitėi. tel. 708-499-0687. Gegužinė baigsis 4 val. p.p.

Čikagos ir apylinkių Ateitininkų 2000-2001 veiklos metų atidarymo gegužinė Ateitininkų namuose, Lemonte, vyks sekmadienį, rugsėjo 10 d. Pradžią 10:30 val. r. (po 9 val. r. šv. Mišių Pal. J. Matulaičio misijoje). Kviečiami visi moksleiviai, studentai, jaunučiai, sendraugiai, jų šeimos ir draugai. Gegužinėje galėsit užsiregistruoti į savo vienetus ir smagiai pradėti naujus veiklos metus. Labai laukiami ir nauji nariai.

FUTBOLO TURNYRAS-GEGUŽINĖ

Šį šeštadienį, rugpjūčio 19 d., Lemonte, aikštėje prie Pasaulio lietuvių centro, 1 val. p. p. prasideda LFK „Lituanicos“ rengiamas vasaros futbolo turnyras-gegužinė.

Jame dalyvaus 6 komandos: trys vyrų ir tiek pat veteranų. Vyrų grupėje šalia lietuvių varžysis čekų „Sparta“ ir meksikiečių „San Antonio“. Veteranų komandose bus „Lituanicos“, „Spartos“ ir kroatų žaidėjai.

Lauke kepamo paršiuko galėsite paragauti Lemonto LB valdybos ruošiamoje gegužinėje, kuri vyks rugpjūčio 20 d., sekmadienį, PLC sodelyje. Gegužinė prasidės tuoj po šv. Mišių, 12 val. Taip pat bus Baniutės Kronienės pagamintų šaltibarščių su bulvytėmis, pyragų, kavutės. Veiks baras, kuriame atrasite „Kalnapilio“ ir „Utenos“ alaus bei kitokių gėrimų. Savo laimę galėsite išbandyti loterijoje, kuri trauks akį savo gausiais ir vertingais laimikiais. O skaniai pavalgius, atsigavimus, tuoj norisi dainą užtraukti, tuo labiau, kad Lemonte daug skambių balsų, čia „Tėviškės“ kapelos namai, tad Stasei Jagminienei akordeonu pritariant, bus galima dainuoti dainas net iki aušros.

„Sietuvos“ skautininkų ir vyr. skaučių draugovės sueiga, planuota rugpjūčio 19 d., atšaukiama. Ateinanti sueiga bus šeštadienį, rugsėjo 16 d., 1 val. p.p. Ateitininkų namuose. O iki tol – sveikų ir poilsingų atostogų!

Nuotraukos apie garsųjį ansamblį „The Beatles“ rodos Chicago Historical Society (Clark at North). Parodoje, pavadintoje „The Beatles: Now and then“ eksponuojamos žymiojo ketvertuko kelionės po Ameriką 1964 metais fotografijos. Be to, dar yra ir visokiasių ansamblio atminimo, suvenyrinių daiktų. Tie, kurie domisi gospel muzika, šiame muziejuje atras įvairių instrumentų, muzikos įrašų, natų ir nuotraukų apie Čikagą ir gospel muzikos gimimą. Paroda sutampa su kompozitoriaus Thomas A. Dorsey, kūręs gospel dainų standartus, šimto metų gimimo jubiliejumi. Jei norite sužinoti, kaip gyveno amerikiečiai 1840-aisiais Illinois valstijoje, kokius meno dirbinius jie dirbo, užsukite į parodą „Amerika Lincoln laikais“. Muziejus veikia pirmadieniais-šeštadieniais nuo 9:30 val. r. iki 4:30 val. v., sekmadieniais – nuo 12 val. iki 5 val. p.p. Pirmadieniais įėjimas – nemokamas. Informacija tel. 312-642-4600.

Illinois Lietuvių respublikonų lygos metinė gegužinė vyks rugsėjo 27 d., sekmadienį, 12 val. Pasaulio lietuvių centro sodelyje, Lemonte.

Bus rungtyniaujama trumpintą laiką (du kėliniai po 22.5 min). Rungtynės vyks iki vakaro, o prieš rungtynes ir po jų veiks gėrimų bei užkandžių stalas. Žada būti ir muzikos. Visi sporto mėgėjai (ir ne tik jie) yra kviečiami ir laukiami. Šios varžybos bus geras „Lituanicos“ komandų išbandymas. Jau rugpjūčio 27 d. toje pačioje aikštėje Lemonte „Lituanicos“ vyrai pradės naują pirmenybių sezoną. Mūsų varžovai – iš „major“ diviziono iškritusi „Pegasus“ vienuolikė.

E. Š.

„Draugo“ pokylis vyks rugsėjo 17 d., sekmadienį, Jaunimo centre.

Kokia toji amerikietiška kultūra ir kaip ji veikia kitų šalių meną? Parodoje „Itakų amžius: amerikietiškos kultūros atspindžiai veidrodyje“ aptariama populiariosios amerikietiškos kultūros įtaka tarptautiniam menui. Museum of Contemporary Art (220 E. Chicago) taip pat veikia Tom Friedman skulptūrų paroda, kurioje yra dirbinių iš neįprasčiausios medžiagos – cukraus, gumos, popieriaus, plaukų ir kt. Ekskursijos po muziejų vyksta darbo dienomis 1 val. p.p. (antradieniais dar ir 6 val. v.), savaitgaliais – 11, 12, 1 ir 2 val. p.p. Muziejus dirba antradieniais nuo 10 val. r. iki 8 val. v., trečiadieniais-sekmadieniais – nuo 10 val. r. iki 5 val. p.p. Antradieniais įėjimas – nemokamas, vaikams iki 12 metų amžiaus taip pat. Informacija tel. 312-280-2660. Be to, kiekvieną antradienį nuo 11 val. r. iki 7 val. v. prieš pat muziejų lauke vyksta mugės. Jos tęsis iki spalio 17 d.

Vytautas Kamantas, sugrįžęs iš Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo, dalyvaus Lietuviškų studijų savaitėje Dainavoje, kur rugsėjo 7 d., ketvirtadienį, savo paskaitoje apžvelgs šiandieninę PLB veiklą ir jos ateities planus.

Lietuva turtinga talentais ir dvasia. „Trijų tigriukų“ koncertuose girdėsime pačias gražiausias ir melodingiausias lietuvių kompozitorių dainas. Atvykite rugsėjo 8 d. į Lemontą, Lietuvių dailės muziejų, o rugsėjo 9 d. į Jaunimo centrą pasiklausyti jaunimo dainų. Bilietus į koncertus jau galite įsigyti „Seklyčioje“.

ŠTAZI GALI

Joachim Gauck „Štazi bylos. Kraupus VDR palikimas“, 2000, 166 psl. Išleido Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (Didžioji 17/1, LT-2001 Vilnius). Iš vokiečių kalbos vertė Sigita Asinauskas.

Joachim Gauck, garsus Vokietijoje žmogus, iki Vokietijų susivienijimo buvo kunigas Rostoke. 1989 m. įstojo į „Naująją forumą“. Buvo „Sąjungos 90“ deputatas Liaudies rūmuose, nuo 1990 m. – Vokietijos vyriausybės ypatinis Valstybės saugumo tarnybos byloms tirti. Kaip VDR pilietinių komitetų atstovas, 1991 m. apdovanotas Theodoro Heuso medaliu, 1995 m. – Valstybiniu kryžiumi už nuopelnus.

J. Gauck rašo, kad archyvuose bylos, kurias paliko VDR valstybės saugumo tarnyba, nusidriekia net 180 km. Pasak specialistų, šią medžiagą sutvarkyti vienam žmogui išeitų 128 „žmogaus amžiai“, – tai mato vienetą bibliotekinių kinstų.

„Susipažinimas su Štazi byla iš tiesų nėra malonus užsiėmimas. Po paprastumo ir biurokratiško skrupulingumo kauke atsiveria sudėtingas prisitaikėliškumo, sekimo ir persekiojimo pasaulis buvusioje VDR. Draugai pasirodė buvę šnipais, atgaivinti seniai pamiršti įvykiai, pedantiškai užfiksuotos intymios šeimyninio gyvenimo detalės ar ginčai, kurie galbūt galėjo praversti Štazi numatytam „priešiškai negatyvaus asmens“ „diskreditavimui“, – rašoma knygoje.

Parengti tyrimui kraupų Valstybės saugumo palikimą yra nepaprastai sudėtinga užduotis ir todėl, kad tam trukdo įstatymai, ir todėl, kad susiduriama su visų politinių

Vieni iš energingiausių LFK „Lituanicos“ vyrų komandos žaidėjų – Danas Smulkys (kairėje) ir Petras Šmigelskis. Jiedu abu nesenai atvykę iš Lietuvos.

Nuotr. E. Šulaičio

KNYGA APIE GARSŲJŲ ŠLAPELIŲ KNYGYNĄ

Marija ir Jurgis Šlapeliai. Jų 1906 m. Vilniuje įsteigtas knygynas užsiėmė įvairiapuse veikla — prekiaavo knygomis ir kitais spaudiniais, atliko bibliotekos funkcijas, leido knygas, informacijos leidinius, atvirukus.

Kas myli knygas, neatsispirs pagundai įsigyti prof. Vlado Žuko knygą „**Marijos ir Jurgio Šlapelių lietuvių knygynas Vilniuje**“, kuri neseniai išleido Mokslo ir enciklopedijų institutas Vilniuje (L. Asanavičiūtės 23, LT-2050, (spausdino „Spindulio“ spaustuvė, Gedimino 10, LT-3000 Kaunas); 463 psl., tiražas 1000 egz.

Šlapelių bibliografas prof. V. Žukas pratarėje cituoja Marijos Šlapelienės rankraščiuose užtikta Alfredo Nobelio, dinamito išradėjo, sentencija, kad „knygos yra stipresnės už mano dinamitą: ko neįveikia dinamitas, tą padaro knyga“.

Tai simboliška kalbant ir apie Šlapelius, ir apie šią knygą: solidų ir vertingą prof. Vlado Žuko darbą, parašytą puikia kalba; gražų „Spindulio“ spaustuvės leidinį, skoningai dailininkės Vidos Kuraitės sutvarkytą. Leidinys patvirtina Mokslo ir enciklopedijų instituto rimtą pžiūrą į spaudą.

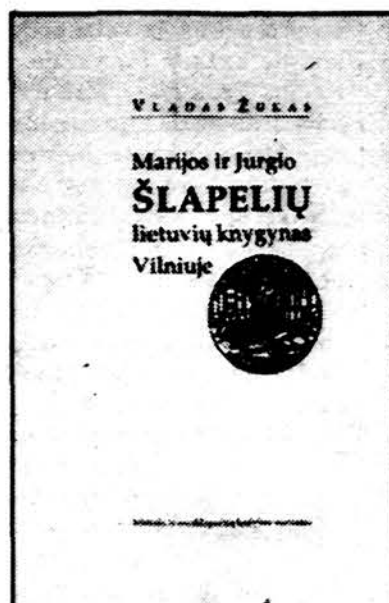
Šlapeliai — tai toks fenomenas, apie kurį sovietinis ideologijos frontas būtų bevelijęs nutylėti, bet jis buvo pernelyg ryškus, kad jo būtų galima buvo nepastebėti. Marija Šlapelienė, gyvenusi iki 1977 m., buvo lankoma inteligentų ir kartkartėmis į spaudą pra-

sprūdavo straipsnių apie ją, jos knygyną ir apie jos vyrą lituanistą Jurgį Šlapelį.

Nors knygos tema gana siaura — vieno iš kelių XX amžiaus pradžioje Vilniuje veikusių knygynų istorija, bet autoriaus surinkta solidi medžiaga leidžia daryti plačiai apimančias išvadas. Knygą cituos ir ja naudosis daugelis to laikotarpio tyrinėtojų, o dėstytojai rekomenduos kaip mokomąją medžiagą lituanistikos ir istorijos studentams. Iš dalies profesorius V. Žukui tokį populiarumą sudaro dėkingas laikotarpis: tai lietuviško judėjimo Vilniuje išsibėlavimo pradžia. Šlapeliai buvo prie pačių ištakų lietuviškų organizacijų, kurių viena galima laikyti ir knygyną, nors tai buvo tik privati bendrovė. Pirmieji lietuvių susibūrimai įvyko dalyvaujant Šlapeliams; Marija Piaseckaitė-Šlapelienė buvo pirmųjų lietuviškų operų primadona; Šlapeliai buvo dalyviai kun. Juozapo Ambraziejaus organizuotų arbatvakarių, kuriuose subrendo mintis Šv. Mykalojaus bažnyčią paversti lietuviškais maldos namais ir t.t. Čia tiek Lietuvos kultūros istorijai brangių pavardžių: Petras Vileišis, kurio knygyne Marija pirmą kartą susipažino su knygininkės darbu; Petkevičaitė-Bitė, pas kurios tėvą gydytoją Joną Petkevičių Marija susipažįsta su būsimuoju savo vyru ir kurį ji įžengė į visai „naują gyvenimą“, kaip vėliau sakė pati... Savotiška šių dviejų ryškių

ir tarsi neatskiriamų asmenybių istorija. Jurgis Šlapelis, solidi, viena ryškiausių to meto lituanistikos asmenybių, net ir šioje knygoje tarsi užgojamas savo žmonos Marijos žavesio. Bet tai tik paviršinis išpūdis: kas ko ieškos, atsirinks.

Knygoje pasakojama ne tik apie visuomeninę Šlapelių veiklą, bet pateikiama ir knygyno finansinė veikla, kas leidžia susidaryti vaizdą apie to meto knygų verslą: ryšiai su knygų pirkėjais Lietuvoje ir užsienyje, spaustuvėmis, katalogų leidimas, knygų skolinimas, leidybos kaštai ir t.t.

Knyga išleista Šlapelių palikuonių — Gražutės Šlapelytės-Sirutienės šeimos — lėšomis. Ją galima įsigyti „Draugo“ knygyne. Kaina 15 dol., su persiuntimu 18,95 dol.

Audronė V. Škiudaitė

ŠIO VISKĄ

stovyklų pasipriešinimu, nes sunkiai įsivaizduojamo masto šnipinėjimo akivaizdoje daugeliui pritrūksta drąsos ryžtingai įvertinti praeitį. Norui viską pamiršti atkakliai priešinasi Joachim Gauck, ypatingasis igaliojimo Štazi (Staats-sicherheit) byloms tirti. Jis mano, kad nukentėjusieji turi žinoti, kas, kada ir kodėl jiems nusikalto.

Autorius sako, kad iki 1999 m. pabaigos jo įstaiga gavo 4,48 mln. parašų, iš kurių net 1,67 mln. sudarė piliečių prašymai susipažinti su bylomis. Valstybės saugumo ministerija suvienytajai Vokietijai paliko apie 6 milijonus asmenų bylų, iš kurių 4 mln. — buvusių VDR piliečių ir 2 mln. — buvusių VFR piliečių. Į tą skaičių bylų neįeina sunaikinta medžiaga. Įvairiose šalies vietose aptikta didžiulės pelenų krūvos ir sudegusių bylų likučiai. Taip pat rasta ir krūvos dokumentų, sunaikintų popieriaus smulkinimo aparatu. Ko nesėdėti sunaikinti smulkinant aparatu ir deginant, tą vadovaujantys karininkai naikino rankomis, suprasdami, kad kažkaip reikia nuslėpti klentūrą. „Kai į gatves išėję piliečiai reikalavo „Štazi į gamybą!“, ši masiškai plėšė dokumentus“, — rašo autorius.

Didžioji dalis VDR piliečių į Štazi bylas patekdavo įprastu būdu: per saugumo patikrinimus, pvz., įteikus prašymą kelionei į Vakarų, skiriamą aukštesnes pareigas ar pradedant studijas. Visos Valstybės saugumo ministerijos asmens bylos sudarytos pagal tą patį principą: ant viršelio yra slapvvardis ir numeris, iš ko neįmanoma suprasti, ar tai aukos, ar vykdytojo byla. Slapvvardžiai rodo lakia Štazi vaizduotė: kartais tai būdavo vietovės ar kuno dalių pava-

dinimas, kartais slapvvardis būdavo susijęs su asmens profesija arba iškraipomu vardu.

Štazi karininkas arba (ypač „pavojingų“ asmenų atveju) net ir visa darbo grupė mokslininkų uolumu kurdavo „apdorojimo koncepciją“ arba „priemonių planą“. Dažnai bylose yra net diagramų, vaizduojančių strategines pastangas, kaip geriau panaudoti neoficialų darbuotoją. Be to, Štazi kontroliuodavo paštą ir pokalbių telefonų bei atlikdavo slaptas buto kratas, turėjusias užpildyti paskutines informacijos spragas. Jeigu to neįtekdavo, ji griebdavosi tiesioginio pasiklausymo ir įrengdavo „blakes“, kurių nuolat klausėsi specialus skyrius. Štazi turėjo neribotą arsenalą priemonių, leidžiančių sekti, gauti informaciją, pažeminti ar „palaužti“, kaip tai vadina Štazi kalba, VDR pilietį. Siekiant diskredituoti asmenį, dažniausiai būdavo paskleidžiamas įtarimas, kad jis yra Štazi šnipas. Kadangi įvairiose disidentinėse grupėse kliautasi pasitikėjimu, Štazi tokiu būdu stengdavosi griauti pasitikėjimą nemėgiamu asmeniu. Ypač buvo paplitęs metodas „palaužti“ dvasininkus: siųsti jam į namus nepadorias nuotraukas arba kaltinti meilės ryšiais. Buvo naudojamos masi finansiniais žmogaus sunkumais, perkama teikiant privilegijas arba leidžiant išvykti į Vakarų ir kt. Valstybės saugumo tarnyba galėjo viską: sušvelninti teismo nuosprendį, pakelti arba nužeminti tarnyboje, padėti įsigyti turta ir t.t.

Ši medžiaga papildo supratimą apie atmosferą ir okupuotoje Lietuvoje, kur per visą pokarį, kaip skelbiama, buvo net 109,000 kagėbistų. Skirtumas gal tik tas, kad KGB Lietuvoje veikė ne vokiskai, o rusiskai, kas vargu ar lengvino aukų padėtį.

Audronė V. Škiudaitė

SKELBIMAI

• Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus dovanų parodotuvėlė ką tik gavo kelių rūšių saldinių siuntą iš Lietuvos. Prašome apsilankyti! 6500 South Pulaski Road, Chicago, IL 60629. Tel. (773) 582-6500. (sk)

• Psichologas dr. Tomas Stanikas, Kauno medicinos universiteto mokslinis bendradarbis, konsultantas prie Seimo sveikatingumo programos, vienas Lietuvos „Vydūno draugijos“ steigėjų yra atvykęs į pasaulinę tabako kontrolės konferenciją Čikagoje. Kadangi dr. Stanikas propaguoja sveiko gyvenimo būdą ir dirba su programomis vaikams per „Pastogės“ organizaciją Kaune, „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis, kviečia visus į jo pranešimą rugpjūčio 18 d., penktadienį, 7 v.v. Bočių menėje, Pasaulio lietuvių centre Lemonte. Kviečiame visus, ypač besidomintus sveikatingumo klausimais. (sk)

• Lietuvos Šv. Kazimiero kongregacijos seserų vardu dėkojame už auką Pažaislio vienuolyno fondui: Nežinomas X iš Rockford, IL — \$650.

• Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuomimais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

• Lituanistinė mokykla „Maironis“ ieško asmenų norinčių padirbėti mokytojo padėjėju ateinančiais mokslo metais. Mokytojas/padėjėjas turi turėti leidimą dirbti Amerikoje ir žalią kortelę. Prašome kreiptis į Maironio mokyklos direktorę Eglę Novak — (630) 257-2897. (sk)

• Maironio mokyklos administracija ieško sekretorės. Asmuo turi būti susipažinęs su „Excel“ ir „Microsoft Office“ programomis. Prašome kreiptis į direktorę Eglę Novak (630) 257-2897. (sk)

Paremkite DRAUGĄ ir Laimėkite bilietus į Vilnių skrydį parūpino SAS

Vardas _____

Adresas _____

Telefonas (____) _____

AUKA 1 dol.

Galima įsigyti ir daugiau bilietų.
Iškirpkite atkarpę, pažymėkite kiek bilietų norite,
ir siųskite su atitinkamos sumos čekiu.

_____ bilietų \$ _____

Laimingasis bilietas bus traukiamas
DRAUGO pokylyje, 2000 rugsėjo 17 d.

DRAUGAS
4545 W. 63rd ST,
CHICAGO, IL 60629